

Necati Cumalı'nın öbür kitapları :

Şiir

- Kızılçullu Yolu (1943 - tükenmiştir)
Harbe Gidenin Şarkıları (1945 - tükenmiştir)
Mayıs Ayı Notları (1947 - tükenmiştir)
Güzel Aydınlık (1951, II. baskı 1959)
Denizin İlk Yükselişi (İlk üç kitabın II. baskısı 1954)
İmbatla Gelen (1955)
Güneş Çizgisi (1947)
Memleket Özlemi (L. Hughes'ten 1961)

Hikâye - Roman

- Yalnız Kadın (Hikâyeler 1955)
Değişik Gözle (» 1956)

— Saik Faik Armağanı —

- Tütün Zamanı (Roman, 1959)
Susuz Yaz (Hikâyeler, 1962)

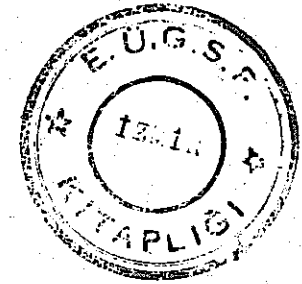
Oyun

- Boş Beşik (1949 - tükenmiştir)
Mine (1958)
Altın Araba (Prospère Merimé'den, basılıyor)
Nalınlar (1962)

**KENT
YAYINLARI
No. 7**

DERYA GÜLÜ

**TÜRK
OYUN
YAZARLARI
No. 2**

Bu oyun ilk defa 24 Mayıs 1963 de Kent Oyuncuları tarafından oynanmıştır.

Her hakkı yazarındır.

NEGATİ CUMALİ

DERYA GÜLÜ

(oyun 3 bölüm)

SAHNEYE KOYAN : MAHİR GANOVA

MERYEM YILDIZ KENTER

HAŞİM SÜKRAN GÜNGÖR

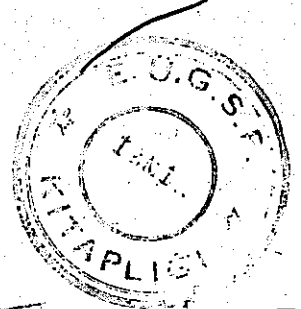
SİNAN MÜŞFİK KENTER

IŞIK : NURETTİN SEZER

DEKOR : DOĞAN AKSEL

KENT YAYINLARI

- 1 — NALINLAR (Yazan : Necati Cumalı)
- 2 — APTAL KIZ (Yazan : Marcel Achard -
Çeviren : Çetin Altan)
- 3 — SANDALYELER - DERS (Yazan : Ionesco -
Çeviren : Fikret Âdil)
- 4 — MARTI (Yazan : A. Çehov -
Çeviren : Behçet Necatigil)
- 5 — ATAÇ TİYATRODA (Hazırlayan :
Metin And)
- 6 — DERYA GÜLÜ (Yazan : Necati Cumalı)
- 7 — TİYATRO 1963 (Tiyatro Yıllığı)

B İ R İ N C İ P E R D E

Olay, günümüzün, İzmir Körfezinin güney kıyılarında geçer.

I. T A B L O :

İzmir Körfezinin güney kıyılarında, Kilizman yakınlarında bir kumsal.

Solda: Deniz. Ön plânda: Kıyıya çekilmiş bir balıkçı kayığı. Kayık takozlar üzerine oturtulmuş, pordalarından payandalarla desteklenmiştir. Üstü, çadır şeklinde bir branda bezi ile örtülmüştür. Teknesi canlı renklerle boyanmıştır. Burun tarafında, acemi bir yazı ile yazılmış Derya Gülü yazısı okunur. Yazının altında bir gül resmi vardır.

Ortada, az geride: Tek odalı bir balıkçı kulübesi. Kulübe boy kesitinden görünür. Yarım metre kadar taşla doldurularak yükseltilen bir kaide üzerine kurulmuştur. Kulübenin seyirciye doğru gelen tarafında, sağda, iki basamaklık kaba bir taş merdivenle çıkılan giriş kapısı. İçeride, solda, bir duvardan bir duvara, Haşım Kaptan ile kapatmasının yatıp kalktıkları ranza.

Ranzanın baş tarafında dürürlü bir yatak. Karşı taraftaki duvarda bir gaz lâmbası. Ötede beride balıkçı takımları, seleler, balık kasaları, ağlar, fakir bir balıkçı kulübesinin kırık dökük eşyası.

Sağda, ön tarafta, üç ayaklı asma bir ocak. Ocakta bir tencere asılıdır. Ocağın etrafında sandalye yerine kullanılan, iki balık kasası ile iri bir taş.

Kulübenin dış duvarlarında kurutulan ağlar.
Geri plânda, solda, köşkler, sağda, şosa.
Mevsim, sonbahar başları, vakit akşama yakın.

I. SAHNE

Meryem, yalnız

Perde açıldığı zaman, sahnede kimse görünmez. Az sonra, kayığın gerisinde, deniz kıyısında bulaşık yıkanan Meryem, elindeki tenceredeki suyu denize fırlattığını belirten bir hareketle doğrulur. Omuzuyla yüzüne inen saçlarını geriye iter. Çömeldiği sırada, yukarıya doğru toplandığı anlaşılan iç çamaşırlarını, entarisinin eteğini, silkinerek, çabuk bir el hareketi ile düzeltir. Eğilir, yerden öbür sahanlarla tahta kaşıkları alır. Acele adımlarla kulübeye ilerler. Elindeki tencere ile sahanları hemen kapının yan tarafında bırakır. Ellerini eteklerinde kurular. Saçlarını bağladığı küçük bir mendili çözer, saçlarını düzelttikten sonra entariyi alır; omuzlarından aşağıya tutarak kendi üstünde denemeye başlar.

Entariyi çenesi ile göğsü arasında kıştırır, elleriyle bastırarak vücuduna uygular. Nasıl gittiğini görmeye çâhşarak odanın içinde ileri geri dolanır.

II. SAHNE

Meryem — Haşim

(Haşim, sağ eliyle kalçası arasına kıştırdığı, dolu bir yem selesiyle sağdan girer. Seleyi asma ocağın yanına da yere bırakır. Kayığa doğru bakar, sonra kulübeye döner).

HAŞİM : Meryem!
MERYEM : (İçerden) Ne var?
HAŞİM : İçeride misin?
MERYEM : Duymadın mı?
HAŞİM : Beni arayan sonran oldu mu?
MERYEM : (Hep entariyle meşgul, kayıtsız) Olmadı.
HAŞİM : (Kararsız) Meryem!
MERYEM : (Kendi kendine) Patla! (Sesini yükselterek) Ne var dedik ya!
HAŞİM : Ne cehenneme kırdın boynunu?
MERYEM : Burdayım!
HAŞİM : Adam gibi karşılık versene!
MERYEM : Burdayım, söyle!
HAŞİM : Ne işin var orda?
MERYEM : (Söylenerek) Eeeh bıktım ama! (Yüksek sesle) Geliyorum! (söylenir) Koca bunak! Merak ettinse gel gör...
HAŞİM : (Kapıya yaklaşır) Nerden buldun o entariyi?
MERYEM : (Omuz silker) Güzel mi?
HAŞİM : Beni arayan soran olmadı demek? Ne zaman geldin?
MERYEM : Biraz önce. Olmadı.
HAŞİM : Nerden buldun o entariyi?
MERYEM : Hanım verdi...
HAŞİM : Para?
MERYEM : Para da verdi!.. (Entarisinin cebinden çıkardığı bir beş liralığı Haşim'e uzatır) Al..
HAŞİM : Beş lira mı?
MERYEM : Daha ne olsun? Geçen sefer kundura vermişlerdi bu sefer de bunu verdiler...
HAŞİM : İyi öyleyse.. Hanımın eskilerini toparladıkça sen de sevin.
MERYEM : Sevinirim elbet. Görmüyor musun nerdeyse çırılçıplığım. (Entariyi tekrar üstünde denemeye, incelemeye başlar) Güzel mi?

HAŞİM : Sana göre değil!
 MERYEM : (Anlamazlıktan gelerek) Tastamam bana göre..
 HAŞİM : Hanım madem verecekti uygun bir şey veriydi.
 MERYEM : Nesi varmış bunun?
 HAŞİM : Sana göre değil!
 MERYEM : Sen beğenmezsen beğenme, ben beğendim!
 HAŞİM : Sen o entariyi giyemezsin, o kadar!
 MERYEM : Niye giyemez misim?
 HAŞİM : Giyemezsin!
 MERYEM : Giyerim!
 HAŞİM : (Entariyi giyemezsin giyerim. Meryemin elinden çeker alır) Kolları yoktur. Kör müsün?
 MERYEM : Elbette yazlık!

(Entariyi Haşim'in elinden almak için atılır).

HAŞİM : (Entariyi ranzanın üstüne atar) Hanım madem verecekti her tarafı tamam bir entari veriydi!
 MERYEM : (Ranzanın üstünden entariyi alır) Hanımın bütün entarileri böyle! Köşklerin önünden geçerken görmüyor musun? Bütün hanımların entarileri kolsuz!
 HAŞİM : (Entariyi tekrar Meryem'in elinden çeker alır. Ranzanın üstüne fırlatır) Sen hanım değilsin! Haşim Kaptan'ın karısısın!
 MERYEM : Haşim Kaptan'ın karısıysam ben de canım!
 HAŞİM : Bu kayıhta yatıp kalkan adamımın önünde ben seni çıplak kolla gezdiremem onu bil!
 MERYEM : Böyle paçavralar içinde gezdirirsin ama..
 HAŞİM : İnsan Peygamber olsa senin karşında yüreğini bozar!.. Daha bu sabah senin yüzünden Dursun'a yol verdim.
 MERYEM : Ne yapmışım ben Dursun'a?
 HAŞİM : Daha ne yapacaksın? Oğlанда akıl bırakmadın!

MERYEM : Onun da aklı o kadarcıkmış!
 HAŞİM : (Ranzanın altını arar) Bundan sonra aklını başına topla!.. (Ranzanın altından boş bir şarap şişesi alır, doğrulur) Kim içti bunu?
 MERYEM : A! A! Üstüme iyilik-sağlık!..
 HAŞİM : Ha? Kim içti?
 MERYEM : Kim içecek? Sen içtin!
 HAŞİM : (Kararsız) Ne zaman ben içtim?
 MERYEM : Ne zaman olacak dün gece!
 HAŞİM : Yalan söyleme! Dün gece ben dışarda içtim de geldim!
 MERYEM : İyi ya, yarıya kadar doluydu, onu da devirdin.
 HAŞİM : Yarıya kadar doluydu. (Hatırlamaya çalışır) Benim de demem o.
 MERYEM : Dedik ya içtin işte!
 HAŞİM : Allah allah!
 MERYEM : Allah allahı mallah Allahı yok, içtin!
 HAŞİM : Tuhaf! Dün gece ben sarhoş da değildim..
 MERYEM : (Alaylı) görenler söylesin.
 HAŞİM : Değildim. (Hatırlayarak) Dışarda Dursun'la hesap kestim. Dün gece sarhoş değildim. Adamı bunak yerine koyma, Söyle kim içti bunu?
 MERYEM : Eh ama, bunak değilsen içtiğinin hesabını kendin tut. İkide birde beni karıştıрма. Her zaman böyle yaparsın, önünde duran şeyi devirirsin sonra kim içti diye sorarsın. Kim içecek senin şarabını? çağırıp ta dostuma içirmedim ya..
 HAŞİM : Lafını sözünü bil, ağzını bozma.
 MERYEM : Asıl sen bil.
 HAŞİM : Tuhaf şey! Peki başka şarap yok mu bu evde?
 MERYEM : Yok.
 HAŞİM : Yarım şişe vardı?
 MERYEM : Öyleyse ara da bul!

HAŞİM : (Az düşünür) Demek beni kimse aramadı! Nerde kaldı bu ayı?

MERYEM : (Odayı yerleştirirken duraklar) Hangi ayı?

HAŞİM : Dursunun yerine biri gelecekti. Anlaştık. Gönderdim.

MERYEM : Gelmedi.

HAŞİM : (Meryemden aldığı parayı koyduğu cebini yoklar) Gideyim de nerde kaldı bir bakayım şuna..

MERYEM : (Soğuk) Bak!

HAŞİM : Güven olmaz, belki başkasıyla anlaşmıştır. Yerine birini bulayım.

(Meryem sert hareketlerle işine devam eder. Karşılık vermez. Kendi kendine söylenir.)

HAŞİM : Ne söylenip duruyorsun orda?

MERYEM : Ne söyleyeceğim? Allah canımı alsın da beni senin elinden kurtarsın.

HAŞİM : Sabaha balığa çıkacağım, adam lâzım.

MERYEM : Haydi nereye gideceksen git, uzatma.

HAŞİM : O ayı gelecek olursa beni beklesin.. Yemleri de hazırlayın.. Duydun mu?

MERYEM : Duydum.

HAŞİM : Hemen varır dönerim. Yemler dışarda.

MERYEM : Sen yokken gelirse ben ne diyeyim ona?

HAŞİM : Söyle otursun yemleri hazırlasın. Bir çeyreğe kalmaz dönerim.

MERYEM : Üstündeki parayı bırak ta git.

HAŞİM : Dönerim dedim.

MERYEM : Parayı meyhaneye yatırmadan dönemezsin.

HAŞİM : Yok öyle bir niyetim. Haydi sen otur, yemleri hazırlamaya başla.

MERYEM : Gecikip te elin adamıyla şaşırtma beni.

HAŞİM : Gelirse ver ona, otursun yemleri hazırlasın.

MERYEM : (Arkasından seslenerek) Git te gelme inşallah kart sarhoş... Beş liramı aldın ya, git te ziftleni!..

III. SAHNE

Meryem — Sinan

Meryem kapıdan dışarıya bir göz atar. Sonra acele hareketlerle üstündeki entariyi çıkarır, hanımın verdiği entariyi giyer.

Sinan, soldan girer. Çamaşır çıkını sırtına vurmuştur. Boylu postlu, gösterişli bir çocuktur. Çekingen bir duruşu vardır. Yadırgayan bakışlarla çevresini araştırır. Kayığın önünde durur. Kayığın adını okur, parmak uçlarını gül resmi üstünde dolaştırır. Kulübeye doğru döner, Kapının içinde kendisine bakan Meryem'i görür.

Meryem önce içeri çekilecek olur. Kendini çabuk toparlar. Sırtını kapının pervazına dayar, kısa bir an Sinan'ı süzer.

Sinan Meryemin bakışlarından sıkılır.

MERYEM : Kimi aradın?

SINAN : Haşım Kaptan'ın kayığı bu mu?

MERYEM : Bu!

SINAN : Haşım Kaptan'ı aradım. Evde mi?

MERYEM : Değil!

SINAN : Gelmedi mi?

MERYEM : Geldi gitti..

SINAN : Kahveye mi? Öyleyse sonra gelirim.. (Haşım Kaptan'ın çıktığı tarafa yürüyecek olur.)

MERYEM : (Taş basamakları iner) Anlaştığı tayfa sen misin?

SINAN : Benim..

Meryem, Sinan'ın yanından geçer. Kayığın yanında durur)

MERYEM : İyi işte, kayığa yerleş, bekle.. (Kayığın içini gözden geçirir) Dursun'un bir şeyi kalmış mı diye baktım..

SİNAN : Kimin?

MERYEM : Senden önce bir Dursun vardı, onun. Bu sabah gitti. (Kayığın yanından ayrılırken) Kalmamış! Sen yerleş..

(Kulübeye döner. Kapıyı kapatır. Üstünü değiştirir. Es-kilerini giyer).

Sinan çıkını yere bırakır. Üstüne oturur. Sırtını ka-yığa dayar. Bir cigara yakar.

Cigarasından çektiği daha ilk nefeste, düşünmeden, ba-kışları kulübenin kapısına kayar. Meryem'i arar. Ar-dundan kalkar, kayığı gözden geçirir. Omurgalarını, ba-şını, kıcını, çadır bezini yoklar. Tekrar kapıya bakar. Çıkını yerdan alır, kayığın içine atar.

Meryem kulübeden çıkar, yem selesine doğru ilerler).

MERYEM : Beğendin mi?

SİNAN : (Şaşkın) Neyi?

MERYEM : Beni değil ya! Kayığı elbet.

SİNAN : (Mahcup) Sağlam kayak!

(Meryem, yem selesini alır, ocağın yanındaki boş balık kasalarından birine oturur. Yem selesinin öbür tara-fında kalan boş kasayı gösterir.)

MERYEM : Şöyle geç, otur.

(Sinan oturur. Yem hazırlamaya başlar.)

Yabancı mısın?

SİNAN : Yabancıyım.

MERYEM : Nerelisin?

SİNAN : Marmaris'li.

MERYEM : Ben de Bodrum'luyum.

SİNAN : Haşım Kaptan da Bodrumlu mu?

MERYEM : O Karadenizli. Konuşmasından anlamadın mı?

SİNAN : O da var ya.. *ce oyle ya*

MERYEM : ~~Onun yeri bize uzak.~~ Bodrum'u bilir misin?

SİNAN : Bilirim elbet!

MERYEM : Marmarisliiler Bodrum'a hep gelir gider.

SİNAN : Yolumuzun üstü sayılır..

MERYEM : Bodrum'u çıktım çıkalı bir daha görmedim..

SİNAN : Güzeldir Bodrum.. Ben çok gidip geldim..

MERYEM : Belki yedi sekiz yıl oldu. Kimbilir bir daha ne zaman görürüm. Belki de görmem.

SİNAN : Ben İskenderun'dan tut, İstanbul'a kadar ne kadar yer varsa hepsini gördüm. Ama Bodrum'un kalesi gibi kale hiç bir yerde yok..

MERYEM : Sen erkeksin. Erkek kısmı canı nereye ister-se oraya gider.. Elbet bilirsin. Ben bir Bodrum'u bir de burayı...

SİNAN : Bizinkisi gurbetçilik işte. Boğaz derdi, boğaz Nereye sürüklerse adam oraya gider. Ek-mek nerde sen orda. Adamın yeri yurdu bel-li olmaz...

MERYEM : Fena mı? Erkek olsam ben de öyle olurum. Dolaşırdım! Dünyayı görürdüm. Marmaris'e de sık sık gider misin?

SİNAN : Askerden döneli gitmedim..

MERYEM : Ne kadar oldu sen askerden döneli?

SİNAN : Beş yılı az geçti..

MERYEM : Epeyi olmuş. Kimsen yok mu oralarda se-nin?

SİNAN : Olmaz olur mu?

MERYEM : Madem kimsen var, arasana!

SİNAN : Olmadı bir türlü. Yolum düşmedi..

MERYEM : Lâf! Kimin var?

SİNAN : Anam vardı.. Kimbilir belki de hâlâ sağdır. Sonra biz kalabalıktık. Kardeşlerim vardı. Ama çoğu dağıldı. Hepsini bir tarafa benim gibi..

MERYEM : Haber aldığın yok mu hiç?

SİNAN : Arada bir bizim oralardan gelen olursa alırım. Bir yıldan fazla oldu, anamdan haber aldım, o zaman sağdı..

MERYEM : Kardeşlerin?

SİNAN : Buralara onun için geldim ya! Benim büyüğüm vardı, buralarda balıkta çalışıyor dediler. Bakalım belki rastlarım..

MERYEM : (Düşünceli) Rastlasan sana ne hayrı olur ki?

SİNAN : Orası önceden bilinmez. Ama ne de olsa kardestir diye arıyor insan..

MERYEM : Benim bizimkilerden bir selâm olsun aldığım yok..

(Kısa sessizlik)

Başka kimsen yok mu?

SİNAN : Kimim?

MERYEM : Sözlün...

SİNAN : Yok...

MERYEM : Hiç evlenmek istemedin mi?

SİNAN : İstemekle olmaz ki..

MERYEM : Kimbilir istersen belki de olurdu..

SİNAN : Yıllardır hep denizdeyim. Nasıl olsun?

MERYEM : Halbuki köylü olsan olurdu. Köylüler hep evlidir..

SİNAN : Köylülerin toprağı vardır da ondan. Bizim orası sizin Bodrum gibidir. Toprağı olan işler, evlenir, çocukları olur. Toprağı olmayana ayağını basacak bir tahta parçası kalır. Onunla da bir defa denize çıktı mı bir daha kolay kolay ev yurd sahibi olamaz..

MERYEM : İyi böyle olmuşsun! Ben köylüleri sevinem..

SİNAN : Ben de..

MERYEM : Böylesi daha iyi! Köylüler hep hesaplı olur..

SİNAN : (Gittikçe açılmaktadır) Ben eskiden süngerciydim!

MERYEM : (Hayran) Deme!

SİNAN : Süngerciydim. Süngercilikte kalsam, belki de bir evim olurdu, ama bıraktım.

MERYEM : Olurdu ya! Süngerciler iyi kazanır..

SİNAN : Kazanır ama aldırma! O para nasıl gelirse öyle gider..

MERYEM : Niye gitsin! Paranı cebinden alan mı var?

SİNAN : Süngercilikte gider. İnsan bir kere suyun üstünde sağ gördümü kendini harcadığı parayı falan düşünmez. Bakarsın iki üç gün içinde elde avuçta ne varsa gitmiş! Kendini gene denizin dibine inmeğe hazır bulursun! Ucuz demez pahalı demez inersin! Denizin altı denizin üstüne benzemez! Denizin üstünde deyelim ki bir kayıktasın, fırtınaya tutuldun, kayık parçalandı battı, ya boğulursun ya kurtulursun! Denizin altında vurgunu yedin mi tamamdır. Ölmezsin, ama sakat kalırsın! Ondan sonra da elin ayağın bir daha tutmaz, dienenmek istesen avuç açamazsın!

MERYEM : Kaza her işte gelir insanın başına! Her zaman herkes vurgun yemez ki..

SİNAN : Süngerde çalışan yer! Eninde sonunda yer! Sünger aldatır adamı. Yirmi kulaca inersin omuzların tutulmaya başlar, ama bakarsın bir kulaç aşağıda koca bir sünger kümesi, aldanıp ta bir kulaç daha ineyim, dedin mi tamamdır, vurgunu yedin gitti..

MERYEM : İnme yiverirsin sen de!

SİNAN : Dayanamazsın ki! Sünger aldatır, çeker. Sonra bir pay alır. Ne çıkarırsak ondan pay alır. Gördüğüm süngerin bir payı motorün biri kaptanımsa biri de benim dersin bırakamazsın! Ama ben böyle üç yıl süngerde çalıştım, üç yıl bir kenara bir kuruş koymadım. Sonra Kerim vurgun yeyince süngeri bıraktım.

MERYEM : Kim Kerim?

SİNAN : Arkadaşımdı. Denize beraber inmiştik. Yanıbaşında vurgunu yedi. Yukarıya çıktılar. Ardından ben de denizde kalmadım çıktım..

MERYEM : Ne oldu sonra?

SİNAN : Hiç! Ölse daha iyiydi. Ölmedi, yatalak kaldı..

MERYEM : Peki, sen?

SİNAN : Ben soğudum..

(Kısa sessizlik)

MERYEM : Korktun demek... Gözün korktu belki de...

SİNAN : Yerine göre sırasında herkes korkar. Ama korku başkadır, benimkisi başka..

MERYEM : Seninkisi de korku işte.

SİNAN : Değil!

MERYEM : Korku değil de ne?

SİNAN : Ben karşımda, gözümle gördüğüm birinden bana kötülük gelecek diye korktuğumu hiç bilmem. Denizin dibinde omuzlarında bir ağır, bir ağırlık duyarsın. Sanki sırtına bir deve yükü yüklemişlerdir. Sanki el omuzlarından kavrar, seni denizin dibine doğru iter. Suyun içinde iki yanına bak o iki eli göremezsin, karşında gözle görülür, elle tutulur bir düşman yoktur ki..

(Meryem başka şeyler düşünür)

MERYEM : Sen korkak değilsin demek?

SİNAN : Kendimi denediğim kadarıyla değilimdir. Kimbilir korkacağım gün, korkacağım biri olur belki benim de..

MERYEM : Ben de korkmam. Hiç kimseden korkmam. Ama uyurken korkarım. Uykuda kendini koruyamaz insan da ondan..

SİNAN : Hah, denizin altı da öyledir işte. Uykuda nasılsa denizin altında da öyledir.

MERYEM : Nasıl öyledir?

SİNAN : Denizin altında da tıpkı uykuda olduğu gibi, kimseye seslenemezsin, elini kolunu istediğin gibi kimildatamazsın, biri sana seslense duymazsın..

(Meryem güler)

Niye güldün?

MERYEM : Sen güldürüyorsun insanı..

SİNAN : Niye güldürüyorum?

MERYEM : Anlatışın başka türü! Bir tuhaf! Ama güzel.. Hadi anlat devam et..

(Sinan susar)

Anlatsana..

SİNAN : Haşım Kaptan geç kalır mı?

MERYEM : Belli olmaz..

SİNAN : (Yem takmayı çabuklaştırır) Sen, ne zaman geleceğini bilmez misin?

MERYEM : (Omuz silker) Bana ne? Canı ne zaman isterse o zaman gelsin! (Sinan'ın bu sözlerle anlam veremediğini görür, devam eder) Onun sözü belli olmaz. Şöyle bir dolanayım, hemen gelirim, der çıkar, sonra da ne zaman geleceğini Allah bilir...

SİNAN : Sen onun karısı mısın?

MERYEM : (Omuz silker) Karısıyım işte! Ama o benden çok büyüktür..

SİNAN : O ellilik var..

MERYEM : Belki de fazla. Kimbilir belki de babamdan bile büyüktür..

(Ayağa kalkar)

Aç mısın?

SİNAN : Değilim..

MERYEM : Çekinme söyle, açsan karnını doyurayım..

SİNAN : Acıkırsam söylerim..

MERYEM : Açsındır. Nerde yiyeceksin.. Baksana akşam oldu..

SİNAN : Ben ne zaman olsa yerim. Hele Kaptan gelsin..

MERYEM : Sen onun gelmesini bekleme.. (Kulübeye girerken) Kimbilir ne zaman gelir.. (Kulübeden tabak kaşıkla döner. Kaşıkla, tabağın içindeki ekmeğin parçasını Sinana verir. Tabağa ocağa asılı tencereden çorba boşaltır) Hem Allah bilir o nasıl gelir? Bazen burnunun ucunu bile görmez (Tabağı Sinana verir) Balık çorbası var..

SİNAN : Çok içer mi?

MERYEM : Ayık gezmez ki! Her vakit içer. Eline para geçti mi içer..

SİNAN : (Düşünceli) Çok içer demek..

MERYEM : Hani kibrit çaksan tutuşur derler ya öyle... Ağzı açık kalmış küp gibi şarap kokar..

SİNAN : Kavgacı mıdır?

MERYEM : Niye sordun?

SİNAN : Ağzını filan bozmaya kalkarsa geçinemeyiz de..

MERYEM : O türlü değil. Ağzı kokmasa içtiğini anlıyamazsın! Bir de unuttur. Ne dediğini, ne yaptığını çok çabuk unuttur.

SİNAN : O vakit içsin, zarar yok..

MERYEM : Sen içmez misin?

SİNAN : Bazı bazı... Stingerciyken ben de çok içerdim.. ~~Ama ben kavgacıydım.~~

MERYEM : Nasıl kavgacı?

SİNAN : Kavgacıydım işte! Hiç yoktan etrafımdakilerle dalasır, hır çıkarırdım. Tuhafım o zamanlar! Ama sonra yavaş yavaş o huyum geçti..

MERYEM : Nasıl hır çıkarırdın? Anlatsana..

SİNAN : (Tabağı geri verir. Ağzını elinin tersiyle siler) ~~Çıkarırdım işte! Şimdi nereden bileyim!~~

MERYEM : Bir daha doldurayım..

SİNAN : Zahmet etme..

MERYEM : Doldurayım, ekmeğini bitir.. (Tabağı doldurur verir).

SİNAN : Ne zamandır ev yemeği yemedim..

MERYEM : Burda kalırsan, bundan sonra her vakit yer sin..

SİNAN : Sen yemeyecek misin?

MERYEM : (Bir tabakta kendine doldurur) Benim karnım tokdu ama, sen yerken canım çekti. Hadi anlat, neden hır çıkarırdın?

SİNAN : ~~Dünyada hır çıkarmak için sebep yok? Sanki her iş o kadar yolunda mı?~~

MERYEM : Kimlerle hır çıkarırdın?

SİNAN : Ne bileyim ben? Çıkarırdım işte! Önüme gelenle! Motör sahipleriyle! (Öfkelenmeye başlar) Keratalar, sen canını ortaya koyarsın, onlar kuruş kuruş pazarlık ederler! Avans ister sin param yok derler! Hakkını kesmeye kalkarlar! An bu! Senin paranla ölçülür mü bu be! Susmazdım ben de! Onun için sevmezler di beni! Düşmanım çoktu!

MERYEM : İyi edermişsin! Varsın sevmesinler! Bu dünyada herkese kendini sevdireceksin de ne olacak? Bir şey olmaz kalırsın!

SİNAN : Elbette!

(Meryem güler)

Niye güldün gene?

MERYEM : Sen ben ne dersem elbette diyorsun..

SİNAN : (Tabağı geri uzatır, omuz silker) Yalan mı? Eline sağlık.

(Meryem, elinde tabaklarla deniz kenarına ilerler)

MERYEM : Kolay buldun mu burasını?

SİNAN : İlkten geçtim gittim, sonra geri döntünce buldum..

MERYEM : (Kayığın gerisinden, görünmeden) Kimseye sordun mu?

SİNAN : Sormadım. Kayığı görünce bildim. İlk sana sordum. Kayığın adı aklımdaydı. Kayığın adını okuyunca bildim...

(Meryem deniz kenarında çalkaladığı tabaklarla doğrulur.)

MERYEM : Senin buraya geldiğini kimse görmedi demek?

SİNAN : (Anlam veremeyerek) Görmedi. Nerden görsün?

(Meryem Sinan'ın yanına döner)

MERYEM : Sen okumak bilir misin?

SİNAN : Eh, kendime göre. Hem kayığın gül resmi var. İnsan okumak bilmese de tanır..

MERYEM : Ben okumak bilmem. Haşım Kaptan da bilmez..

SİNAN : Çok kolay. İstersen hemen öğrenirsin..

MERYEM : Çok öğrenmek istedim ama, olmadı. Bir öğreten olsa öğrenirdim. Sen öğretsene bana..

SİNAN : Öğreteyim..

MERYEM : İlerde köşkler var ya, ben o köşklere hizmete giderim. O köşklere (eliyle işaret ederek) Bu kadarlık çocuklar bile okumak bilir. Çocuklar, hanımlar hep kitap okurlar. Gazete okurlar.. Elime geçtikçe o kitaplardaki gazetelerdeki resimlere bakarım... Sen ne zaman öğrendin?

SİNAN : Askerde.

MERYEM : Ben de öğrenir miyim dersin?

SİNAN : Eh, istersen öğrenirsin. Askerde herkese öğretirlerdi. Ama kimi öğrendi, kimi öğrenemedi. Öğrenemeyenler öğrenmek istemediler de ondan..

MERYEM : Meryem yazsana bana..

SİNAN : Meryem mi?

MERYEM : Meryem. Benim adım Meryem..

SİNAN : (Kuma parmağıyla meryem yazar) Mer..yem..

MERYEM : Meryem mi bu şimdi?

SİNAN : Bu M, bu E, bu R, bu Y, bu E, bu M, etti Meryem...

MERYEM : Bu M, bu E, bu R, bu...

SİNAN : Y...

MERYEM : (Devamla) Bu Y, bu da E..(İkinci harfle karşılaştırır) İkisi aynı..

SİNAN : Elbette..

MERYEM : Bu da (sevinçle) M.. İlkinin aynı..

SİNAN : Olmasın mı?

MERYEM : Ne bileyim ben! Kolay vallaha..

SİNAN : Dedğin kadar değil ama sen çabuk öğrenirsin..

MERYEM : Senin adın ne?

SİNAN : Sinan..

MERYEM : Sinan da yaz..

SİNAN : (Yazarken heceler) Si..nan..

MERYEM : (Düşünceli) Demek bu da Sinan? (Parmağını yazıların harfleri üstünden geçirir, heceler) Mer..yem.. Si..nan.. Ne güzel. Sen böyle ne istersen yazar mısın?

SİNAN : Yazarım..

MERYEM : Derya Gülü yaz..

SİNAN : (Heceler) Der..ya

MERYEM : (Atılır) Bu E...

SİNAN : E. (devamla) Gü..lü..

MERYEM : (Kayığın yazısıyla yerdeki yazıyı karşılaştırır.) İkiside de aynı..

SİNAN : Değil..

MERYEM : Aynı..

SİNAN : Kayığın yazısı yanlış. R si tersine döndük... Doğrusu benim yazdığım gibi..

MERYEM : Bak şu işe! Ben karıştırdım..

SİNAN : Dur bakalım hemen acele etme..

MERYEM : Sen kayığın adını beğendin mi?

SİNAN : Eh, Derya Gülü adı her tarafta var..

MERYEM : Tabii güzel isim de ondan..

SİNAN : Çirkin demedim ki..

MERYEM : Kaptan beni aldığı zaman bana Derya Gülü derdi. Ama ben güzeldim o zaman..

SİNAN : Gene güzelsin!

MERYEM : Yalancı!

SİNAN : Neden?

MERYEM : Sen yalancısın da ondan! Bütün kadınlara böyle yalan söyler misin?

(Karşılık beklemeden kalker).

SİNAN : Ben sana yalan söylemedim..

MERYEM : İyi öyleyse..

(Sinan, ne diyeceğini bilmez. Meryem kulübeye girmeden önce durur, geri döner.)

Şey..

SİNAN : Ne var?

MERYEM : Neyse kalsın...

(Kulübeden içeri gireceği sırada tekrar kararını değiştirir.)

Kaptan çok kıskançtır da..

(Meryem kulübeye girer. Kapıyı kapatır.)

SİNAN : (Küçük bir değnek parçasıyla kuma şekiller çizmektedir. Farkında olmadan yazdığı heceler.) Mer..yem...

(Değnek parçasını hızla yere çarpar, kalkarken.)

PERDE

II. TABLO :

Aynı gün gecenin ilk saatleri. Kulübe gaz lâmbasının ışığı ile aydınlanmıştır. Dışarda, ocakta neredeyse gemek üzere olan küçük bir ateş yanar. Denizin hışırtısı işitilir.

Sinan, ateşin başında, I. Tablodaki yerinde oturur. Haşım Kaptan'ın dönüşünü beklemektedir. Arada bir Ocaktaki ateşi besler, eşeler. Ocaktan aldığı yanan bir çubuğun ucundan bir cigara yakar. Haşım Kaptan'ın dönüşünden çok kulübedeki hareketlerle ilgilidir. Kulübenin kapısı belirsiz denilecek kadar hafif aralıktır. Meryem, kulübede bir bahk kasası üstünde oturur. Başını avuçları arasına almıştır. Başını avuçlarından ayırır. Doğrulur.

O Anda Sinan da oturduğu yerde dikleşir, kulübeye kulak verir.

Meryem ayağa kalkar, kapıya doğru bir iki adım atar, kararsızdır.

Sinanın da ayağa kalktığı görülür.

Meryem, kapıya kadar gelir. Kapının kolunu tutar. Bir an kapının arkasında kararsız kalır. Heyecanı bellidir. Sinan, yüzü kulübenin kapısına dönük bekler.

Meryem, ağır hareketlerle geri döner. Yatağı yayar, ranzanın üstüne çıkar, uzanmadan önce lâmbanın fitilini kısar, soyunmadan sırt üstü uzanır.

Sinan, ağır ağır eski yerine oturur.

K a r a n l ı k

III. TABLO :

Bir saat sonra.

I. SAHNE

Meryem — Haşım

(Haşım kulübeye girer. Ardından kapıyı kapatır. Elinde boş bir kuş kafesi vardır. Kafesi yere bırakır. Kıskık lâmbanın yandığını farkedemeyecek kadar sarhoştur. Bir eliyle gömleğinin altında sakladığı bir saka kuşunu tutmaktadır. Öbür eliyle kibritini arar. Buldukdan sonra, bir kibrit çakar. Yakmak için lâmbaya doğru ilerler).

(Meryem, çabuk bir hareketle yattığı yerde döner).

MERYEM : Ne yapıyorsun?

HAŞİM : Lâmbayı yakacağım..

MERYEM : (Doğrulur, Haşimi geri çeker) Çekil, yanık o lâmba...

(Elindeki kibrit söner Haşim bir kibrit daha yakar).

HAŞİM : Hüseyin Kaptanı gördüm. Muhabbete daldık..

MERYEM : (Sırtı Haşim'e dönük, lâmbanın fitilini ayarlar) Belli..

HAŞİM : Belki aylar var, karşılaşmamıştık...

MERYEM : Hasretinizi dindirmişsiniz fena mı?

HAŞİM : (Dikkatini toplamaya çalışır) Sen uyumadın mı?

(Lâmbanın fitilini ayarlayan Meryem, Haşim'e döner. Haşim'in elinde yanan kibriti üfleyip söndürür. Kapının yanında duran boş kafesi görür).

MERYEM : O ne?

(Haşim'in gömleğinin altında tuttuğu elini tutmak ister. Haşim elini çabuklukla geri çeker, kafesin yanına ilerler. Gömleğinin altında büyük sarı bir mendile sardığı, bir saka kuşunu çıkarır.)

HAŞİM : Misafir! Benim misafirim!

MERYEM : Gene mi getirdin onu başıma?

HAŞİM : (Sakayı kafese salar. Kafesin kapısını kapatır.) Fakiri geri aldım..

MERYEM : Bu evde bir fakir eksikti..

HAŞİM : Bunu iyi bildin işte. Bir fakir eksikti ya.. Kaç gündür o yüzden işim rast gitmedi.

MERYEM : Lâf. Gitmez elbet. Kaç gündür balığa çıktığın yok ki.

HAŞİM : Kes sesini, sen karışma. Aç mı bıraktık?

MERYEM : Karışmamış. Kaç gündür elin herifini saradın başıma, kaldır balık çorbası, kondur balık çorbası..

HAŞİM : Beğenemedin mi?

(Kafesi yerden alır. Kancasından tavanın kirişindeki çiviye asmak ister. İlk hareketi boşa gider. İkincisinde asar.)

MERYEM : Bu kulübede doğru dürüst sana bana yer yok! Kim bakacak ona?

HAŞİM : (Saka ile ilgilenerek) Ben, ben bakarım... (Bahk kasasının üstüne oturur) Bu evde kim fazla kim değil, orasını Allah bilir! Belki ben fazlayım, belki sen. Belki de Allah Fakir'in yüzü suyu hürmetine ikimize başımızı sokacak bir dam vermiştir! Orası bilinmez. Dünyada kimin fazla kimin eksik olduğunu allah-tan başka kimse bilmez... (Arka cebinden bir şişe şarap çıkarır, diker) Onun orasını Allah-tan başka kimse bilmez... Bunu aklından çıkarma..

MERYEM : (Şişeyi almak için uzanır) İçtiğin yetmedi mi?

HAŞİM : Karışma, bırak..

MERYEM : Soyun yat hadi..

HAŞİM : Bütün canlıların hesabı yalnız Allahtan sorulur. Bu dünyada, kimsenin kimseyi fazla görmeye hakkı yok. Her canlının canını Allah verir, alırsa da yalnız Allah alır.. Bunu aklından çıkarma..

MERYEM : Ne halin varsa gör.

HAŞİM : Sen soyunmadın mı?

MERYEM : Ben de soyunurum..

HAŞİM : (Kalkar) Kaç gündür gözüm tavadaki boş çivideydi. O boş çiviye gördükçe pişmanlıktan içim sızlardı.. Ya işte, onun da yeri orası... (Meryem'e yaklaşır) Senin de yerin.. (Okşamak ister).

MERYEM : (Haşim'in elini geriye iter) Sataşma bana..

HAŞİM : (Hareketini tekrar eder) Sen benim gülüm-sün! Derya gülüm!

MERYEM : Sataşma dedim, rahat bırak beni..

HAŞİM : Saçlarını..

MERYEM : İstemez..

HAŞİM : Azıcık saçlarını..

MERYEM : Sarhoşsun bırak! Bu kadar içmeseydin! Sarhoş gönlü eğlendirecek halim yok benim..

HAŞİM : Fakirden ayıp! Bak, Fakir sana bakıyor..

MERYEM : (Haşim'i tekrar geriye iter) Bu viranenin bir sakası eksikti. O da tamamlandı!

(Haşim şarap şişesini bıraktığı yere döner, oturur.)

HAŞİM : Fakir nasıl olsa geri gelecekti! Ben onu temelli götürmedim. Kahveye emanet bıraktım..

MERYEM : Hah! Emanet bırakmış..

HAŞİM : (İçer) Emanet bıraktım elbet!

MERYEM : Aklında tut! Yarın şişeni sorma bana.. (Şişeyi almak ister).

HAŞİM : Bırak! Sana şişeyi soran kim? Emanet bıraktım. Kahvede her gün gözümün önündeydi. Baktım kahveye alışamadı. Keyfi kaçtı, dertlendi! Sakalar senin benim gibi değil, sakalar dertlenir. Kahvenin dumanı da yaramadı oğlana! Baktım bıraksam ölecek Fakir, aldım getirdim..

MERYEM : Sattımdı desene şuna açık açık! Ne emaneti? Şarap parası bulamadım, kahveciye sattım desene! Kahveci de anlaşılan derdinden kurtulsun diye sana geri verdi..

HAŞİM : Satmadım, emanet bıraktım. Kahveciye borcum vardı o ayrı. Borcumu da ödedim..

MERYEM : Neyle ödedin? Beş liran vardı..

HAŞİM : Ödedim dedim sana, demek ki ödedim! Ben susuzluktan öleceğimi bilsem kıymam Fakir'e! Bunu aklından çıkarma! Para! Ne olacak para? Adamın elinin kırı! Param yoksa namım var benim! Para kimde olsa var! Namı olan az..

MERYEM : Hüseyin Kaptan mı ödedi borcunu?

HAŞİM : Hüseyin Kaptan Hasan Kaptan her kimse!

Adamın namı olunca kim olsa borcunu öder...
Sen soyunmadın mı?

MERYEM : Kör müsün?

HAŞİM : (Elinde şişe kafese yaklaşır, alaylı) Fakir, tanıdın mı yengeni kerata? Yengen soyunmamış bak, bizi beklemiş..

(Şişeyi ağzına diker, kasanın yanına dönerken ayağı kasaya takılır. Meryem, kasayı düzeltir, Haşimin oturmasına yardım eder.)

MERYEM : Sağa sola çarpıp durma, içeceksen oturduğun yerde iç!

HAŞİM : Niye soyunmadın?

MERYEM : Bir bu eksikti?

HAŞİM : (Meryem'i bileğinden yakalar) Ha? Niye soyunmadın?

MERYEM : (Sikkinir, bileğini kurtarır) Dışarda elin adamı, ben içerde yalnız, bir de soyunmalıydım... İyi valla..

HAŞİM : Ne zaman geldi?

MERYEM : Kim?

HAŞİM : Dışardaki..

MERYEM : Ne zaman gelecekse o zaman..

HAŞİM : Bugün ne iş gördü o ayı?

MERYEM : Hiç, ne iş görsün?

HAŞİM : Bu saate kadar oturdunuz ha? Niye ardından kahveye göndermedin onu?

MERYEM : Al bakalım! Sen otursun beni beklesin dedin ya..

HAŞİM : Şimdiye kadar oturdunuz ha?

MERYEM : Oturduk! (aksi) Muhabbet ettik!

HAŞİM : Oturdunuz elbet! Ne anlattın ona?

MERYEM : Ne anlatacağım? Sana varıp da başımın güllere erdiğini..

HAŞİM : Peki öyleyse niye soyunmadın?

MERYEM : Öf ama, kafa sıkarsın! Bırak benimle uğraş

mayı da ne halin varsa gör! Yemleri hazırladık görmedin mi?

HAŞİM : Dursun gibi olmasın bununla! Dursun gibi olmasın! Anladın mı? Bunu aklından çıkarma! O'ne anlattı sana?

MERYEM : Git kendine sor..

(Haşım şişede son kalan şarabı da içer, kalkar).

HAŞİM : Sorarım, şimdi sorarım..

(Dengesini kaybeder. Meryeme tutunur. Meryem onu ranzaya yatırır. Haşım, Meryem'i bileğinden yakalar.)

Buraya gel, yanıma..

MERYEM : Buradayım. Uzan, rahat uzan..

HAŞİM : Niye soyunmadın? Buraya gel! Azıcık, azıcık saçlarımı... Azıcık saçlarımı... (Sızar.)

(Haşım, kol bir tarafa bacak bir tarafa, bütün ranzayı kaplayacak şekilde sızar. Meryem, bir zaman onu doğru dürüst yatırmak, ranzada kendisinin yatabileceği bir yer açmak için uğraşır, fakat Haşım'i kımıldatamaz. Öfkesinden ağlamak üzeredir. Lâmbayı kısar, odadan dışarı çıkar. Kapının eşiğinde oturup ağlar.

Yanımdaki yazlık köşklerden birinden müzik sesi gelir.)

II. SAHNE

Meryem — Sinan

(Sinan, ateşin başından kalkar, Meryem'e yaklaşır).

SİNAN : Ağlıyor musun?

(Meryem karşılık vermez. Gözlerini siler).

Niye ağlıyorsun?

(Meryem susar, sessiz iç çekmelerine devam eder).

Ne? Ne oldu? Niye ağlıyorsun? Dövdü mü seni?

(Meryem oturduğu yerden kalkar. İyice yaklaşan Sinan'ın elini tutar. Asma ocağa doğru bir iki adım atmadan Sinan'ın elini bırakır. Son derece üzgündür. Bakış kasalarına otururlar.)

Ağlama..

MERYEM : Ağlamıyorum..

SİNAN : Niye ağladın?

MERYEM : Hiç sorma daha iyi..

SİNAN : Anlatsana niye ağladın?

MERYEM : Öff! Bırak, sorma..

SİNAN : Hadi söyle..

MERYEM : (Eteğinin ucuyla gözlerini siler) Hiç! Artık geçti..

SİNAN : Ne yaptı söyle..

MERYEM : Talihsizim ben! Çok talihsiz..

SİNAN : Niye?

MERYEM : Gördün ya nasıl adam! Kaç yıldır her gece, her gece ben bunun sarhoşluğunu çekerim! Bıktım artık! Bıktım... (iç çeker).

SİNAN : (Heyecanlı) Üzülme! Sabırlı ol..

MERYEM : (İçini çekerek ağlar) Daha nasıl olayım? Kaç yıldır her gece bu! Her gece bu! Kaç yıldır gençliğim böyle geçti! Yaşamak benim de hakkım!.. Off! Bir kurtulduğumu görsem ondan..

(Sinan elini uzatmak, Meryem'in elini tutmak ister, cesaret edemez. Elini Meryem'i tutmak için uzatmışken kulübeyi işaret eder.)

SİNAN : Ne oldu?

MERYEM : Ne olacak? Sızdı. Gebersin inşallah! Hiç uyanmasın... Gençliğimi zehir etti bana..

SİNAN : (Kararsız) Bir şey mi geçti aranızda?

MERYEM : Ne geçecek? Onunla bir şey geçmez ki aramızda! Ben istemedikten sonra!

SİNAN : Kocan değil mi?

MERYEM : Olsun! Tiksindiririm ben ondan! İğrenirim! Bir

yerime dokunsa tüylerim diken diken olur..
Off! Bir elinden kurtulduğumu görsem onun!
(Kulübeye doğru) Kart sarhoş! Domuz!..

SİNAN : Ama gene de kocan..

MERYEM : (İç çeker) Olsun! Ben gönlümle varmadım ki ona!..

SİNAN : Öyleyse niye kurtulmuyorsun?

MERYEM : Nereye gideyim?

(Sinan Meryemi kolundan kavrar, ayağa kalkar).

SİNAN : Gel...

MERYEM : (Hafif bir mukavemetle) Nereye?

SİNAN : Gel biraz...

MERYEM : Yapma ne olursun...

SİNAN : Hadi.

MERYEM : (Sinan kendisini kucaklarken) Aklım başımda değil yapma...

(Kulübenin arkasına doğru Sinan kucagında Meryemle ilerler.)

K a r a n l ı k

IV. T A B L O :

(On beş dakika sonra).

I. SAHNE

Meryem — Sinan

(Eski yerlerine doğru dönerler. Meryem hafifçe üstünlü başını düzeltir.)

MERYEM : (Otururken) Oldu işte...

SİNAN : (Otururken) Pişman mısın?

MERYEM : Daha değilim ama..

SİNAN : Aması ne?

MERYEM : Sonra kimbilir ne düşünürsün benim için..

SİNAN : Ne düşüneceğim? Hiç..

MERYEM : Kimbilir? Belki de herkesle böyle olduğumu düşünürsün...

SİNAN : Olmadın mı?

MERYEM : Bak, düşünmeğe başladın bile, gördün mü?

SİNAN : Onun için sormadım...

MERYEM : Ya niye?

SİNAN : Bileyim diye..

MERYEM : Lâf!

SİNAN : Olmadın mı?

MERYEM : (Hafif öfkeyle) Olmadım elbet!

SİNAN : (Hafif şaşkın) Olmadın demek...

MERYEM : Olmadım elbet! Ne sandın? Yol geçen hanı mı? Merak etme seninle aramızda böyle bir şey oldu diye yakana asılmam!

SİNAN : Öyle bir korkum yok benim..

MERYEM : Erkek değil misiniz? Hepiniz bitinceye kadar. Bu sefer öyle mi geldi, oldu. Zaten aklım başımda değildi. Unut, sen de unut, ben de unuttayım bunu! Bir daha da deneyeyim deme!

SİNAN : (Kararsız) İstersen...

MERYEM : Söylesene! Ne durdun?

SİNAN : İstersen, alırım seni...

MERYEM : Düşündün de mi söyledin bunu?

SİNAN : Düşündüm de söyledim..

MERYEM : Daha bugün gördün beni! Hem arada o da var..

SİNAN : Olsun, kaçırız..

MERYEM : Kaçar mıyız? Nereye?

SİNAN : Nereye olursa! Kaçar bir yer buluruz..

MERYEM : Sen öyle samırsın! Yarın sabah bir ayılsın da gör! Tilki gibi kurnazdır o! Hem belli olmaz, belki de birazdan ayrılır! Sen onu birazdan ayıl-

sin da gör! Adamı elinin avucunun içine alır o! Ne isterse yaptırır! Belli etmez ama öyle de kışkançtır ki! Aramızda bir şey olduğunu anlarsa Allah bilir ikimizi de öldürür...

SİNAN : O kadar kolay değil o iş!

MERYEM : Onun için zor mu? Ne olacak? Şunun şurasında iki yıl ömrü kalmış, bizi öldürür, sonra da bir iki yılı girer hapisteye geçirir! Korkacak bir şeyi yok ki onun!

SİNAN : Benim var mı?

MERYEM : Sen gençsin! Senin canın daha kıymetli..

SİNAN : Denesin de görsün..

MERYEM : Ne yaparsın? Sen onu öldürür müsün?

SİNAN : Beni öldürmeye kalkacak olursa öldürürüm belki de..

MERYEM : (Ümitli) Öldürür müsün? Sahi öldürür müsün?

SİNAN : Ölecek değilim ya!

MERYEM : Öyleyse öldür onu!

SİNAN : Durup dururken ne diye öldüreyim?

MERYEM : (Kalkar) Dur..

SİNAN : Nereye?

MERYEM : Gidip bir ona bakayım.

SİNAN : Ne yapmaya?

(Meryem gitmek ister, Sinan kolundan tutar.)

MERYEM : Dur hele..

SİNAN : Şimdi olmaz...

MERYEM : Öldürmek için değil..

SİNAN : Niçin?

MERYEM : Bir bakayım, ayılıyor mu?

SİNAN : Bak öyleyse..

(Sinan, Meryemin kolunu bırakır. Meryem Kulübeye girer, Haşim'i yoklar, yerine döner.)

SİNAN : Nasıl?

MERYEM : Küçük gibi..

SİNAN : Ayılar mı?

MERYEM : Onun ayılması belli olmaz! Bakarsın birden bire ayılır!

SİNAN : Biz de yatsak mı?

MERYEM : Oturalım zarar yok..

SİNAN : Ayılmasın?

MERYEM : Ne olur ayılırsa? Oturup konuşmak günah mı? Hani korkmazdın?

SİNAN : Peki, sen nasıl istersen öyle olsun.

MERYEM : Hah söyle! Dinle, en iyisi öldürmek onu! Başka türlü kurtuluş yok onun elinden! Kaçmakla olmaz! Nereye gitsek arkamızdan gelir bizi bulur o..

SİNAN : Senin de iyice gözünü yıldırmaş anlaşılan! Nereden bulacak?

MERYEM : Bulur! Ben bilirim onu! Kedi gibidir o! Hani kedileri atarsın iki günlük yoldan yıldızlara baka baka gelir eski evini bulur ya, o da öyledir. Bilmediği yer yok onun! Kaçarız diye hiç ümitlenme! En iyisi öldürmek gene.. 2

SİNAN : Bırak şimdi ellerimi kana bulamayı..

MERYEM : En iyisi öldürmek! (Öldürmek düşüncesine kendini kaptırır, hırslı aynı zamanda heyecanlı) Ben onun nasıl öldürüleceğini düşündüm, uzun uzun düşündüm..

SİNAN : Ne zaman düşündün?

MERYEM : Beraber olduğumuz günden beri! Beni aldığı günden beri hep o nasıl öldürülür diye düşündüm! Senin için gayet kolay..

SİNAN : Ne diye düşündün?

MERYEM : Ondan kurtulayım diye! Dedim ya tiksindiririm ben ondan! Bazen acıdığım, iyi geçindiğim olur ama, sen bakma, düşmanındır o benim! Gençliğimi mahvetti! Yanında yatarken yıllardır hep ondan intikam almayı düşündüm!

SİNAN : Niye öldürmedin?

MERYEM : Yardımcım yoktu! Kendi başıma bir iki defa denedim, olmadı!

SİNAN : Nasıl?

MERYEM : Aksilik işte!

SİNAN : Nasıl aksilik?

MERYEM : Bir defasında kalaysız sahanda yemek yedirdim..

SİNAN : Ölmedi-mi?

MERYEM : Mosmor kesildi, sancılandı (taklitte) Karnım ağrıyor dedi...

SİNAN : Eee?

MERYEM : Ardından deniz kıyısına kadar gitti, kustu, içinde ne varsa çıkardı! Aradan yarım saat geçmeden diriliverdi! Yedi canlıdır domuz... Peki şimdi nasıl öyleyse? Madem yedi canlı? Şimdi sen varsın, kolay! Senin işin gayet kolay.. Ben iyice düşündüm..

SİNAN : Kolay olur mu, durup dururken..

MERYEM : (Yalvarırcasına) Kurtar beni ondan n'olursun! Onun elinden kurtar! Senin karın olurum, kulun kölen olurum! İstersen döv, istersen öldür, istersen yerlerde süründür beni! Canım yanmaz! Tek onun elinden kurtar! Onun yanında bir gün yüzüm gülmedi benim! Onun yanında hep garip gibiyim gelir bana! O ölecek benim garipliğim daha da artacak, dünyada daha garip daha kimsesiz kalacağım gibi gelir! Hem o ölene kadar daha da çirkinleşeceğim! Daha etlerim dağılacak! Kimse yüzüme bakmayacak o zaman. Öldür onu, ne olursun! Beni biraz sevdinse öldür..

SİNAN : (Kuşkulu) Bugüne kadar bulamadın mı sana yardım edecek birini?

MERYEM : Aramadık ki!..

SİNAN : İlk beni bulmadın ya! Madem bu kadar zamandır onu öldürmeyi kafana koydun...

MERYEM : (Hafif kırılgan) Arasaydım bulurdum belki de... Ben de seni başka türlü sandım!... Neyse..

SİNAN : Peki, ya Dursun?

MERYEM : Ne olmuş Dursun?

SİNAN : Dursun yardım etmeyi kabul etmedi mi sana?

MERYEM : Neden etsin. Dursunla aramızda bir şey yoktu ki..

SİNAN : Ama ben buraya gelmeden kahvede öyle duymadım.

MERYEM : Nasıl duydun?

SİNAN : Duydum işte.

MERYEM : Karısı güzeldir, yaşasın dediler, işi iş dediler değil mi?

SİNAN : Nerden biliyorsun?

MERYEM : Bilmesi o kadar zor mu? Herkes aklından geçen lâfi eder. Eh artık seninle aramızda duyduğun da oldu ya, duyduklarına inanmakta haklısın..

SİNAN : Pek öyle duymadım ama, Dursun sana yüz vermemiş, sen o yüzden kuyusunu kazmışsın, Kaptanla ikisini birbirine düşürmüşsün dediler...

MERYEM : Lâf! Dursun benim ağzımdan çıkacak bir söze bakardı. Ne istesem yapmaya hazırды, ama ben istemedim!;

SİNAN : Neden istemedin?

MERYEM : Sevmedim de ondan! Ne yapayım ben Dursunu? Sevmedikten sonra. Ha Haşım Kaptan ha o! Haşım Kaptanla yaşarım daha iyi, hiç değilse sırasında gönül almasını bilir...

SİNAN : Kahvede Dursun erkektir, ekmeğini yediği adama kancıklık etmez dediler..

MERYEM : Var mı öyle erkek dünyada? Sen niye ettin öyleyse?

SİNAN : Ben... (Ne diyeceğini bulamaz.)

MERYEM : Niye yatıp uyumadın?

SİNAN : Uykum kaçtı..
 MERYEM : Benim yüzümden mi?
 SİNAN : Ne bileyim? Kaçtı işte..
 MERYEM : (Kalkar) Gördün mü? Senin nasıl uykun kaçtıysa benimde kaçtı! Ben de canım, melek değilim!.. (Kullübe'ye doğru ilerlemek ister) Neyse bu da akıl oldu bana.
 SİNAN : (Meryem'i kolundan yakalar) Dur, gitme..
 MERYEM : Gitmesem ne olacak?
 SİNAN : Dur, konuşalım..
 MERYEM : Ne kaldı aramızda konuşacak seninle?
 SİNAN : Otur..
 MERYEM : Gideyim daha iyi, neredeyse ayılır beni arar..
 SİNAN : Ayılsın. Otur..
 MERYEM : Değıştin, bakıyorum! Gideyim daha iyi, otursam bu işi tamamlamak lazım..
 SİNAN : Otur, gerekirse tamamlarız..
 (Meryem gitmekten vaz geçer, yerden kalın bir odun alır, Sinan'a uzatır.)
 MERYEM : Al bunu!
 (Sinan odunu alır.)
 Bununla vur!
 SİNAN : Bununla mı?
 MERYEM : (Oturur, heyecanlı, hırslı hareketleri tamamlıyarak) Tam kafasının ortasına! Şöyle bir salı kâfi. Gördün ya gayet kolay.
 SİNAN : Sonra?
 MERYEM : Sonrası da kolay! Canını kurtarmak için karışındakini öldürene ceza düşmez derler hiç işitmedin mi?
 SİNAN : İyi ama..
 MERYEM : (Sözünü keser) Seni yakaladıkları zaman, üstüne bıçakla yürüttü, canımı kurtarmak için bu sopayı kaptım, salladım, başına geldi diyeceksin!

SİNAN : Derim ama, savcı dediklerime inanır mı bakalım?
 MERYEM : Canı isterse inanmasın! İnanmayıp da ne yapacak? Sen öyle söyle gerisini bana bırak! Savcı da Jandarma da mecburdurlar ben ne dersem inanmaya! Benden başka şahitleri yok ki! Tek şahit benim! Ben savcıya ne diyeceğimi bilirim..
 SİNAN : De bakalım, ne diyeceksin?
 MERYEM : Onun sarhoşluğunu bilmeyen yok! Bu gece meyhaneden buraya ne halde döndüğünü herkes görmüştür. Ben ocağın başında oturdum, Sinan da iş konuşmak için Kaptan'ın dönmelerini bekliyordu, az ötemde oturdum, derim. Kaptan bizi oturur görünce aramızda bir şey var sandı, önce Sinan'a sövdü, sonra bıcağını çekti saldırdı, derim. Sinan ne yapacağını şaşırdı, biraz geriledi, denizle Kaptan arasında kaldı, derim. Kaptan tekrar üstüne yürüyünce, Sinan sıkıştı, yerde bir dayak vardı, onu kaptı, korunmaya başladı, Kaptan bir daha saldırınca, ayağı hafif kaydı, dayak başına geldi, halbuki Sinan, dayağı Kaptan'ın bıçak tutan koluna doğru sallamıştı, derim... Nasıl?
 SİNAN : Savcı, ya ikisi bir olmuşlar derse?
 MERYEM : Diyemez ki! Onu hiç diyemez! Sen daha bu akşam geldin! Üstelik ne zaman geldiğini bile gören olmadı! Aradan bir iki ay geçse belki derler ama, şimdi nasıl diyecek? İkimizin bir olması için aradan anlaşacak kadar zaman geçmesi lazım... (Odunu tekrar Sinan'ın eline sıkıştırır) Onun için bu iş bu akşam olursa olur! Uzadı mı bu işten hayır yok!
 SİNAN : (Sinan elinden yere atar) Kaçalım daha iyi..
 MERYEM : Ben kaçamam, söyledim sana! O bu dünyada kaldıkça bana rahat yok! Bulursa ikimizi de öldürür! (Odunu Sinan'ın eline verir) Tut!

Yalnız bir kere vur, anladın mı? Bir vuruşta ölsün! Şöyle alının ortasına! Adamakılı indir!...

(Sinan odunu tekrar bırakır.)

SİNAN : Bu iş benim elimden gelmez...

MERYEM : (Ümidi kırılarak) Neden?

SİNAN : Yapamam!

MERYEM : Korktun mu?

SİNAN : Korkudan değil!

MERYEM : Ya neden?

SİNAN : Öldüremem! Ben ölüm sevmem.. Ne bileyim? Günah..

MERYEM : Günahmış! Korkudan bal gibi! Süngeri bırakırsın korkudan değil dersin! Bir sarhoşun başına bir sopa indiremezsin korkudan değil dersin! Korku ne peki?

SİNAN : Hem akla yakın da değil! O bana bıçak çekecek olsa, ben onun elinden bileğini bükerek bacağı alırım... (kalkar.)

MERYEM : (Sinanın önüne geçer) Senin karın olmamı istemiyor musun?

SİNAN : İstiyorum..

MERYEM : İyi ya! O ölü ben biraz üzgün dururum! Sen gene burada çalışırsın, beraber çalışırız, aradan iki ay geçer evleniriz, hem herkes iyi oldu, kadın yalnız kalmadı, Sinan-da hem evlendi, hem kayığa kavuştu der. Bu işten herkes memnun olur, meraklanma...

(Sinan'ı yerine oturtur.)

Aklın kesti mi?

SİNAN : (Düşünceli) Senden başka kimsesi yok mu onun?

MERYEM : Yok!

SİNAN : Ne biliyorsun?

MERYEM : (Ümitli) Bu kadar yıl beraberim bilmez miyim? Kimse çıkıp da onu aramadı! Bu kadar yıl ağzından kimsen var dediğini duymadım!

SİNAN : Kimi insanın huyu öyledir, demez...

MERYEM : Bu kadar bayram oldu, yaz oldu, kış oldu, kimse ne geldi, ne aradı, ne de sordu onu! Benden başka kimsesi yok onun!

SİNAN : Sen de onun ölmesini istiyorsun...

MERYEM : Daha ölmesin mi?

SİNAN : Ömrü varsa yaşasın, niye ölsün?

MERYEM : O yaşamış yaşayacağı kadar! Bıraksın da biraz da biz yaşayalım!

SİNAN : Kaçarız, biz de yaşarız, o da yaşar! Kimse bize soru sormaz, ne savcı, ne jandarma..

MERYEM : Öff! Hâla da kaçalım diyorsun, bırakmaz anlamadın mı? Bu kadar yıl ona karılık ettim, yetmez mi? Bu kadar yıl eskitti beni! Yeter onun tattığı! Geberecekse gebersin artık! Ne varmış onun yaşayacağı? İki teneke şarap eksik içsin!

SİNAN : Herkes yaşayıp da başka ne yapıyor sanki?

(Meryem Sinan'a sokulur, kolunu Sinan'ın boynuna dolur. Haşim içerde kımlıdır.)

MERYEM : Sözümü dinlersen pişman olmazsın! O aramızdan çekilsin bak ne güzel olur! Kimsenin sevmediği gibi severim seni! Hem düşün nereye kaçarsın? Senin başını sokacak bir yerin bile yok...

HAŞİM : (İçerden) Meryem..

MERYEM : (Odunu tekrar Sinan'ın eline verir) Hadi tut, bu iş bitsin. Bu iş oldu, üstelik kendi ayağıyla da geliyor..

SİNAN : (Kayığa dönmek ister) Ben gideyim..

MERYEM : (Odunu elinden bırakmaması için Sinan'ın ellerini tutar) Tut, yerinden kımlıdama... Şöyle biraz daha sokulalım birbirimize, gelince bizi diz dize ağız ağıza görsün... (Bahk kasasını yaklaştırır.)

HAŞİM : (İçerden) Meryem, kız neredesin?
 MERYEM : Patla! Gel de gör.. (Sesini yükselterek) Burdayım, oturuyorum...

II. SAHNE

Meryem — Sinan — Haşım

(Haşım ranzadan iner. Kapiya doğru ilerler. Meryem Sinana oturduğu balık kasasını biraz daha yaklaştırır, Sinan hafif geri çekilir.)

MERYEM : Kınıldama bizi böyle görsün..
 HAŞİM : (Eşikten) Meryem, kız, ne oldun? Seslendiğimi duymadın mı? (Gerinir.)
 MERYEM : Kaçmadım ya burdayım işte! (Sinan'a yavaş sesle) Dediğim gibi, bir vuruşta..
 SINAN : (Odunu ayağıyla az ileriye iter) Bırak deliliği..
 HAŞİM : (Yaklaşır) Burada mıydınız?
 MERYEM : Tavuklarla bir yatmam ya..
 HAŞİM : Ateşin başında! Oh iyi be! (Ocağın etrafındaki üçüncü boş yere oturur) Şarap beni biraz çarptı galiba! Uzanmış kalmışım... (Sinan'a) Ne kadar uyudum?

(Meryem, Haşımın gerisinde, Sinana sopayı al indir gibilerden işaret eder.)

SINAN : (Haşımın sorusuyla Meryemin işareti arasında şaşkın) Eh, biraz..
 HAŞİM : Ne kadar?
 SINAN : Yarım saat kadar..
 HAŞİM : (Sırtını Sinan'a döner) Dur bakayım... (yıldızlara bakar) Yedi Kardeşler Foça'nın üstünde daha.. Karşıyaka'ya bile varmamış! Dediğin gibi yarım saat bilemedin üç çeyrek olacak.. (Meryem işaretini tekrarlar, döner, Mer-

yem'e) Biraz su ver bana... (Meryem kalkar. Sinan'a) Sen de benim gibi az uyudun galiba? (Kulübeye giren Meryem'e seslenir) Bak bakayım okkada kahve var mı? Varsa al getir... (Sinana) Adın neydi kardeş senin?

SINAN : Sinan..
 HAŞİM : Unutmuşum... (Meryeme seslenir) Sinan bu akşam misafir sayılır. Cezveyi şekeri de al, biraz kahve pişirelim... (Sinana) Şarap pek dokunmaz ama bana, içtim çabuk unuturum. Sonra yavaş yavaş hatırlarım.. Sen de az uyuysun galiba ha?
 SINAN : Çok uyumam..
 HAŞİM : Halbuki gençsin! Kaç yaşındasın? Yirmi beş var mı?
 SINAN : O kadar..
 HAŞİM : Eh, bizim Meryemle akransın! İnsan senin yaşında başını nereye koysa orda uyur! Senin yaşındayken beni görseydin..

(Meryem, su kahve, cezveyle kulübeden döner. Haşımın gerisinden yaklaşırken işaretini tekrarlar.)

HAŞİM : (Meryem'e döner) Nerde kaldın? (Sinana döner) Yoksa bir derdin mi var?
 SINAN : Ne derdim olsun?
 HAŞİM : İnsan senin yaşındayken uyuyamazsa bir derdi vardır! Ya akli bir şeye takılmıştır, aklında o takıldığı şeyi kurar. Ya da sevdalıdır.. Ha? Sevdalı mısın yoksa?
 SINAN : (Şaşkın) Değilim..
 HAŞİM : Açık açık söyle bana, sıkılma! Ben senin baban sayılırım! Sevdalıysan, o kızın adını söyle bana, evlendireyim seni... Ben gideyim kızı isteyeyim senin için! Kolay olmaz diyemezler bana, Olmaz dediler mi çaresine bakarız... Evlenirsen şimdi evlen... Erkeksin ne zaman olsa evlenirsin ama, şimdi evlensen daha iyi... (Meryem işaretini tekrarlar)

Bak, ben biraz geç kaldım, içim rahat değil! Ölüsem Meryem yalnız kalacak diye hep sıkılırım... Ha Meryem? Ben ölüsem ağlarmısın? Gözlerin yaşarır mı ha?

(Meryem çabuk çabuk cezvedeki kahveyi karıştırır Haşım Meryemin saçını okşamak ister. Meryem başını geriye kaçıır. Haşım kahkahayla güler. Devamla.)

Ben de ikide birde kariya takılırım. Benim ardımdan ağlanacak halim mi var? Ama daha kolay kolay ölmem! Ateşi de geçirmişsiniz neredeyse...

SINAN : Birazdan yatacaktım nasıl olsa..

HAŞİM : Nasıl? Kayığın içi sıcak mı? Ama sen yatmamışsın daha! Havalarda sıcak gidiyor daha... Ama ben gece ateş yakmasını severim.. Hem gecenin nemini alır, hem de sevindirir. Neden se insanı... (Sinanın ayakları dibinde duran odunu alır) Ateşi beslemeli...(Odunu Sinana uzatır) Al şunu (Sinan elinde olmadan geri çekilir.) Kır...

(Meryem heyecanla Sinana odunu almasını işaret eder.)

Kır bakalım, sen benden daha gençsin! Ne durdun?

(Geriye, Meryeme döner).

HAŞİM : Sen karışma, erken daha...

(Sinan'ın elinden odunu alır).

Kuvvetin yok mu senin! Ver onu bana, bak odun nasıl kırılır!

(Sert bir hareketle dizinin üstünde odunu ikiye kırar. Parçaları birer birer ateşe atarken).

Gece ateş yandı mı, sanki benim de içimde çiraller yanar! Ateş güzel şeydir! İnsanın gamını, sıkıntısını dağıtır! Hah şöyle, çatırdadı bile! Birazdan görürsün sen keyfini! Gece bir şeye aklın takıldımı, uykun kaçtı, ateşin karşısında beş on dakika otur, gözlerini ateşe dök,

bir de cigara yaktın mı aklında ne saçmalık varsa dağılır... (Sinana bir cigara verir. Kendisi de yakar) Bak bakalım başka odun falan var mı yakınlarda... (Bakınırlar) Hah şurada, uzat kolunu al..

(Sinan odunu alır).

Al onu da sen kır... Şöyle geceyi kutluyalım...

(Meryem, Haşime kahvesini verir. Sinan aldığı odunu dizinde parçalar, parçaları birer birer ateşe atarken, Meryem Sinan'ın kahvesini uzatır. Alevler üçünün de yüzlerini aydınlatır.)

HAŞİM : (Kahvesini yudumladıktan sonra) Eline sağlık...

(Meryemle Sinan Haşim'e dönerler.)

PERDE

İ K İ N C İ P E R D E

I. T A B L O :

On beş gün sonra bir ikindi üstü.
Birinci perdenin dekoru.
Hava bozuktur, Denizin gürültüsü işitilir.

I. SAHNE

Meryem — Sinan

(Sinan ağları onarır, Meryem, ocağın başında akşam yemeğini hazırlamak için uğraşır.)

SİNAN : En iyisi konuş onunla..

MERYEM : Baksana hiç lâfına yanaştığı yok! Nasıl konuşayım? Sen geldin geledi on beş gündür en küçük bir açık vermedi..

SİNAN : Bir yolunu bul sen söyle..

MERYEM : Üstelik parasızda.. Öğleyn sigarası bile kalmamıştı..

SİNAN : Ne yani senin boş kalman için ben onun zengin olmasını mı bekliyeyim?

MERYEM : Etrafta yazlıktakiler de gitti. Eskiden yazlık köşklerde işe gider ben de beş lira alırdım.. Şimdi o da yok! Cıgarası şarabı olmadı mı lâf söylenmez ona..

SİNAN : Adam kuzu gibi be seninkisi hep iftira!

MERYEM : Görürsün..

SİNAN : Anlaşıldı, senin niyetin beni oyalamak! Bana bak ben oyuna gelmem!

(Bakınır, Meryem'i kolundan kavrar.)

Hadî..

MERYEM : (Kolunu kurtarır) Deli mısın?

SİNAN : (Israrla) Ne gelen var ne giden! Bütün köşkerin pancurları kapalı..

MERYEM : (Yatıştırmaya çalışır) Yapma n'olursun...

SİNAN : Sen kulübeye gir, ben ardından geleyim...

MERYEM : Güpegündüz, sen aklını mı kaçırdın?

SİNAN : Kaç gündür hep olmaz diyorsun! Ne zaman?

MERYEM : Evlenelim, öyle..

SİNAN : Evlenelim evlenelim! Ne dedinse peki dedim. Daha ne kaldı? hadî..

MERYEM : Ne olursun bırak! Bakarsın geliverir..

SİNAN : Bu vakit kolay kolay gelmez o..

MERYEM : Anla, karın olmadan olmaz! Evlenelim öyle..

(Sinan, tekrar ağlarla uğraşır.)

SİNAN : İlk geldiğim gece neden oldu böyleyse?

MERYEM : O gece aklım başımda değildi, oldu?

SİNAN : Sen kime okuyorsun bu masalları? O kadar toy mu sandın beni? Bana gelene kadar kim bilir kimlerle fink attın daha?

MERYEM : Ben seni görünceye kadar kimseye erkek niyetiyle baktıysam iki gözüm önüme aksın! Sen geldin de beni baştan çıkardın!

SİNAN : Geç bir kalem bu lâkırdıları..

(Sinan onardığı ağları sepete yerleştirir. Eğilip kalkarken gömleğinin kolunun altındaki söküklük görünür.)

MERYEM : Gömleğinin kolu sökülmüş, çıkar da dikeyim..

SİNAN : İstemez! Senden gelecek hayır Allâhtan gelsin..

MERYEM : Hadî çıkar, inat etme..

(Sinan gömleğini çıkarır, Meryeme verir, Meryem iğne iplik alır kapının eşiğine oturur.)

Hem sana tutulduğumu o bile ahladı gibi geliyor bana, sen farketmedin mi?

SİNAN : Ne varmış ortada farkedilecek ?

MERYEM : Sana karşı o kadar yumuşak davranması ondan...

SİNAN : O herkese karşı öyle... Aslında yüreği iyi.

MERYEM : İyimiş! Sen onun iyiliğini benden sor! Kendinden başkasını düşünmez o ! İyi olsa gençliğini zehir etmezdi bana! İnsan başka türlü nasıl fena olur? Her gün bir adam boğazlayacak değil ya! Seninle benim aramda kara çalı gibi dikilip duruyor, daha nasıl fena olsun?

SİNAN : Adamın be! Herif senin adamın!

MERYEM : Bana soran oldu mu ona varırken? Onbeş yaşında ancak vardım, Babam öldü, benden küçük altı çocuğu daha vardı anamın. Babam öldü, bu bizim eve dadandı. Un getirir, yağ getirir, balık getirirdi. Ben anamı alacak sanırdım onu o zamanlar. Aklımda senin gibi genç bir kayıkçı vardı. Aklımdan o kayıkçıya varmak geçirdi. Bunun yanında çalışırdı..

SİNAN : Dursun mu?

MERYEM : Senin de derdin zorun hep Dursunla. Dursun değil! Dursun'u burada gördüm. Bir yıl önce bunun yanına girdi. Ben o kayıkçıyı geçirdim aklımdan, bu, bir gün anamla anlaştı, beni alıverdi...

SİNAN : O kayıkçı ne oldu?

MERYEM : Utangaç bir cocuktı o! Yüzüne baksan başını önüne eğdi.

SİNAN : Hani beni görünceye kadar kimseye erkek niyetiyle bakmamıştın.

MERYEM : Sen başka o başka! O senin gibi değildi ki! Onun yüzüne bakarken niye baktığımı bildiğim mi vardı benim! Ben de cocuktum o zaman, o da toydu...

SİNAN : Bir şey geçmedi onunla aranızda ha?

MERYEM : Zaten ben Kaptana varınca o durmadı kaçtı... Hiç unutmam dargın dargın bir duruşu vardı! Adı Mehmetti. Sonra bir daha görmedim onu! Kaptan beni Bodrum'dan aldı, buralara getirdi. Bu damı yaptı.

SİNAN : Kaptanın yanına kim girse senin yüzünden kaçıyor desene?

MERYEM : Sen niye kaçmıyorsun?

SİNAN : Kimbilir, belki ben de kaçarım..

MERYEM : (İrkilir) Sen kaçayım dersin kendimi vururum, anladın mı? Vallahi de Billahi de ekmek gözü-mü çarpsın ki vururum!

SİNAN : Vuramazsın merak etme! Kayık nasıl olsa boş kalmaz.

MERYEM : Aklımda senden başka kimse varsa gençliğimin hayrını görmeyeyim..

SİNAN : Sahi söyle, benden önce kimseyle bir şey geçmedi mi aranda?

MERYEM : Geçmedi..

SİNAN : Yemin et!

MERYEM : Ne yemin istersen edeyim..

SİNAN : Ne Dursunla ne o kayıkçıyla öyle mi?

MERYEM : Dursun korkaktı! (Kısa sessizlik) Mehmet de çocuk!

SİNAN : Peki ben?

MERYEM : Sen erkeksin! Senin yüreğin sıcak! Hangi kadın olsa dayanamaz sana..

SİNAN : Erkeklik falan değil benim ki, kalleslik!

MERYEM : Değil! Sen yürekli bir erkek nasıl davranırsa öyle davrandın! Benim yüreğim senden önce buz bağlamıştı sanki. Yüreğimi kımlıdattın!

(Kısa bir an konuşmadan birbirlerinin gözlerinin içine bakarlar, Meryem gözlerini dikişine eğer.)

Zaten onun için kendimi sana teslim ettiği-

- me pişmanım ya! O gece böyle düşünceğini anlamıştım ama oldu bir kere!.. Hem o kolay kolay nefes aldırır mı adama görmüyor musun?
- SİNAN** : Sabah akşam sarhoş be! Burnunun ucunu gördüğü yok! Sağında o yatarken soluna adam alsan ne lüzüm gelir!
- MERYEM** : Alacak olsam seni alırdım! demek ki almadım. (Endişeli) Sahi söyle, kaçacak mısın?
- SİNAN** : (Soğuk) Bakalım..
- MERYEM** : Kaçmazsın! Beni bırakmazsın değil mi? Söyle Kaçamazsın! Beni bırakamazsın değil mi? Söyle? Bak şunu bil, Bu kapıdan çıkarda seni buralarda dolaşır göremezsen ölürtüm. O senin ilk geldiğin gece canımdan bıkmıştım... Anladın mı? Sen sürükleyince dayanamadım.
- SİNAN** : Ben de nazından bıktım, nazına dayanamıyorum anla! Hem o geceden sonra Kaptanla bir arada olamıyorum! Adamın aklından fenalık geçirdiği yok! Yüzüme baktı mı ne diyeceğimi şaşıyorum...
- MERYEM** : Gördün mü nasıl yumuşattı seni? Ben sana tilki gibi kurnazdır o demedim mi? Kaptan beni anamın gönlünü etti de aldı. Hem de bir iki yağ, yarım torba unla... Ben sana kendimi kendim istedim de verdim! Senin yüzüne bakarken o sözünü şaşırsın...
- (Gömleği verir).
- Hadi al gty gömleğini... Başka söküklerin varsa getir dikeyim..
- (Sinan gömleğini alır).
- Hem unutma, ben Kaptanı aldatmadım bu güne kadar, ama kendimi de aldatmadım! Seninle istediğim de oldu... Bu kadar yıldır kaptanın sarhoşluğuna katlandım! Benim yerimde hangi kadın olsa haftasında ilk önüne gelenle boynuzlardı onu..

(Sinan gömleğini giyer).

- SİNAN** : Geliyor..
- MERYEM** : Gelsin..
- SİNAN** : Bu sefer artık konuş onunla..
- MERYEM** : Ya bu gün ya yarın konuşacağım elbet..

II. SAHNE

Öncekiler — Haşım

- HAŞİM** : (Sağdan girer, Sinana) Ne var ne yok? (Meryeme) Sinan'ın gömleğini mi diktin?
- MERYEM** : Sökülmüştü de...
- HAŞİM** : İyi yapmışsın! Öyleyin benim de gözüme ilişti... (Sinana) Takımlar hazır ha?
- SİNAN** : (Soğuk) Hazır..
- HAŞİM** : Kaç para hava berbat! Kahvede kimsenin keyfi yok! Cigaran var mı?
- SİNAN** : Paketi az önce attım..
- HAŞİM** : (Cebinden bir paket birinci çıkarır) Al.. (Denize döner) Vay kahpe vay! Canavar kesildi be! Körfezin üstü hafif sislenir gibi ha?
- SİNAN** : Öyle..
- HAŞİM** : Böyle giderse sabaha kalmaz hava yatıştır... Kahvede kimsenin yüzü gülmüyor... (Kulübe döner.)
- SİNAN** : Hadi sen de git..
- MERYEM** : Bırak şimdi..
- (Haşım kulübede öteberiyi arar. Boş şişeleri yoklar.)
- HAŞİM** : (Seslenir) Meryem!

III. SAHNE

Haşım — Meryem

- MERYEM : (Kulübeye girer) Ne var? Ne aranıyorsun?
 HAŞİM : (Aramayı bırakır) Paran var mı?
 MERYEM : Nerden olsun benim param?
 HAŞİM : Sen tedbirlisindir. Bir kaç kuruş ayırmışsındır bir kenara..
 MERYEM : Yok!
 HAŞİM : Varsa ver, cimrilik etme! Yarın balıktan sonra fazlasını veririm gene sakla..
 MERYEM : Yok dedim, duymadın mı?
 HAŞİM : Zaten bundan sonra elime ne geçerse sana versem daha iyi.. Ha?
 MERYEM : Yok dedim, elime ne geçerse sana verdim.

(Haşım kulübenin yan duvarını gözden geçirir).

- HAŞİM : Bu duvarda boydan boya çatlamış tamir ister..
 MERYEM : İyi ki gördün!
 HAŞİM : Görmüştüm ama, üç gün önce hava yazdı.. (Kafesi yoklar) Fakir büsbütün donacak burda..
 MERYEM : Sen Fakirden önce kendini düşün..
 HAŞİM : Ne olacak sana bana? Baksana Fakir büzülmüş..
 MERYEM : Anlaşıldı! Al da kime götürmeye söz vermişsen götür..
 HAŞİM : Kahveciye söyledim. Kahve dumanlı ama ne de olsa burdan sıcak... (Kafesi indirir) Hadi sen bak işine..

(Parmağını kafesin tellerinden uzatır. Fakirle oynar. Sonra cebinden mendilini çıkarır. Kafesi açar. Fakiri kafesten çıkarıp sarar.)

IV. SAHNE

Meryem — Sinan

- SINAN : Ne dedi?
 MERYEM : Sonra anlatırım.
 SINAN : Konuştun mu?
 MERYEM : Birazdan gidecek anlatırım..
 SINAN : Söyle de ona göre..
 (Haşım kapının içinden kulak kabartır).
 MERYEM : Daha konuşmadım..

V. SAHNE

Öncekiler — Haşım

(Haşım bir elinde kafes, bir elinde mendilinin içindeki Fakirle dışarı çıkar).

- HAŞİM : Sinan..
 SINAN : Buyur..
 HAŞİM : (Kafesi uzatır) Tut bunu... (Mendilini de uzatır) Bunu da tut. Sıkayım deme! İyi tut, kaçmasın ama, sıkma da... Hah öyle... Mendile sardım, üşümesin diye... Bu havanın kuşu değil ne de olsa bu! Götür bunları ocakçı Recebe bırak!.. Ben konuştum..
 (Sinan çıkar).

VI. SAHNE

Meryem — Haşım

- HAŞİM : Meryem, içeriye gel biraz..

MERYEM : (Ocağın başında meşguldür) İşim var görmü-
yor musun?

HAŞİM : Gel biraz, konuşalım..
(Kulübeye girer.)

MERYEM : (Ardından kulübeye girer) Ne var?

HAŞİM : Otur şöyle karşıma..

MERYEM : (Balık kasasına oturur) Söyle..

HAŞİM : (Bir cigara yakar) Sinan iyi çocuk ha? Ne
dersin?

MERYEM : Sırası ne bu lâfın?

HAŞİM : Hele söyle..

MERYEM : Bilmem! Senin adamın

HAŞİM : İyi çocuk! Ben memnunum! Denizde de iyi..

MERYEM : Bana göre hepsi bir! İster iyi olsun, ister kö-
tül..

HAŞİM : (Yumuşak) Ne dedi sana Sinan?

MERYEM : Ne zaman?

HAŞİM : Biraz önce dışarda...

MERYEM : Nasıl ne dedi?

HAŞİM : Demin, biraz önce, sen dışarı çıkınca?

MERYEM : Bilmem! Dur bakayım ne dedi? Bir şey dedi
ama... Unuttum..

HAŞİM : Hadi hatırla?

MERYEM : Ne olacak?

HAŞİM : Ne dedi ben de bileyim?
Ha..

MERYEM : Benim işim bitti, kahveye gideceğim, acaba
Kaptanın bir işi var mı diye sordu...

HAŞİM : (Üstelemez) İyi öyleyse... (Sözünü değiştirerek)
Sinan iyi çocuk ama bir kusuru var.

MERYEM : Ne?

HAŞİM : Bekâr!

MERYEM : (Omuz silker) Ne olur bekârsa?

HAŞİM : Evlendirmeli onu! Sinan gibilere bekârlık
gelmez..

MERYEM : (Kalkar) Gelmezse tasası sana mı düştü?

HAŞİM : Otur! Evlenirse Sinan için iyi olur, bizim için
de... Ha?

MERYEM : Düşünmedim..

HAŞİM : Düşün..

MERYEM : Başka derdim yoktu da..

HAŞİM : Bazı kimselere bekârlık gelmez! Daha açıkca-
sı yalnızlık iyi gelmez. Sokakta başıboş, tas-
masız dolaşan köpeklere benzerler. Birisi bi-
raz okşayacak olsa, sokulur, sürünmeye baş-
larlar...

HAŞİM : Ben bir kız buldum ona..

MERYEM : (İlgili) Kimmiş o kız?

HAŞİM : Bizim gibi fakir, namuslu bir kız..

MERYEM : Kimmiş söylesene..

HAŞİM : Tanırsın..

MERYEM : Aliye mi?

HAŞİM : Ne bildin?

MERYEM : Sen onu daha önce Dursun'a da bulmuştun..

HAŞİM : Dursun'a pek güvenim yoktu ama Sinana var..

MERYEM : (Sinirli) Aliye Sinana gelmez..

HAŞİM : Neden? Nesi var kızın?

MERYEM : Sen de bilirsin herkesin iç yüzünü! Sinana
gelmez dedim gelmez! Beni kötü kötü söylet-
me..

HAŞİM : Dursun için de böyle demiştin..

MERYEM : Aliyenin bu kıyıda kuyruk sallamadığı adam
yok! Aliye namusluymuş! Allah için.. oynak-
lıkta üstüne yok! Aliye ben o zaman da şimdi
de ne dedimse Aliye için dedim. Dursun'u Si-
nan'ı ne karıştırıyorsun?

HAŞİM : Sinan yola getirir onu..

MERYEM : Üstelik Sinan'ın kendi başını sokacak yeri
yok!

- HAŖĖM** : O da bizim gibi dört duvar uydurur kendine!
- MERYEM** : Sen hele kendi dört duvarını tamamla da, sonra âlemin dört duvarını, evlenmesini dŖŖn..
- HAŖĖM** : Sinan evlenmeli, ben onu bilirim..
- MERYEM** : Bir kere sana ne Sinan'ın evlenmesinden? Senden gelip bir karı mı istedi? Herkesi kendi haline bıraksana..
- HAŖĖM** : Bana bak, diklenme boş yere! Yekeyi elimde tutarken kayığın alacağı hızı nasıl bilirsem, ben öyle bilirim seni! Ağzını açtırma benim!
- MERYEM** : Söyle bakalım, ne bilir miŖsin?
- HAŖĖM** : Sinan'la oynama!
- MERYEM** : Kim? Ben mi?
- HAŖĖM** : Sen! Beni kr yerine koyma..
- MERYEM** : İki parmak söküğünü diktim diye mi söylüyorsun bunları?
- HAŖĖM** : Yalnız onun için değıl! Ama onu fazla alıŖtırdın kendine!
- MERYEM** : Ne olmuş dikmişsem? Ben kime ne iş istersem onu yaparım! Her gün yalnız senin skklerini dikecek değılim ya!
- HAŖĖM** : Ben sana ayağına denk al, Sinanla oynama dedim, o kadar!
- MERYEM** : Âleme ortalık silip cam parlatırsam iyi değıl mi? Sinan'dan da sana şarap parası alıp getirsem gömleğini dikip dikmediğime karışmazdın ama!..
- HAŖĖM** : Sus! Kapat çeneni..
- MERYEM** : Ne olurmuş susmazsam? Yefsın artık!
- HAŖĖM** : Bugüne kadar yapmadığımı yaparım sana. Kafamı kızdırma, zaten kafam kızgın! Ne dedin ona demin dıŖarda?
- MERYEM** : Ne dedimse dedim! Sana ne? Hadi yapacağımı yap bakalım! Cebinde beş kuruş parası yok, bir de âlemi evlendirmeye kalkmış...

- HAŖĖM** : Kıs çeneni dedim..
- MERYEM** : Ben bir gün şarapsız kaldın, bir gün sana para bulamadım diye küfürlerini dinleyemem anladın mı? Pis sarhoŖ!..
- HAŖĖM** : Sus dedim!
- MERYEM** : SarhoŖsun işte! Bunak!
- (HaŖĖm Meryeme iki tokat atar).
Pis sarhoŖ! Rezil! EŖŖoğlu eŖŖek!..
- (HaŖĖmin üstüne atılır).
Görürsün sen!..
- HAŖĖM** : Hadi göster...
- (Boğuşurlar, HaŖĖm Meryem'i bastırır.)
Gstersene.
- MERYEM** : Bana vurdun ha! Görürsün..
- HAŖĖM** : (Doğrulur) Arandın..
- MERYEM** : (Tekrar HaŖĖmin üstüne atılır). Arandım öyle mi?
- HAŖĖM** : (Meryemi bileklerinden tutar, geri iter.) Kendin istedin..
- MERYEM** : (Soluk soluğa üstünü başını düzeltir) Vurdun ha! Görürsün sen! Bakalım ben seninle durur muyum?
- HAŖĖM** : Kapı açık, gitmeyi hele bir dene..
- MERYEM** : Kapı açık ha? Gösteririm ben sana! bunu detmezsem o zaman..
- HAŖĖM** : det de görelim...
- MERYEM** : Glcn bana yetiyor değıl mi? Kızın yaşında bir kadına karŖı aslınsın maŖallah! Ama senin de hakkından gelen bulunur elbet!
- HAŖĖM** : Benimle kimse senin konuŖtuğın gibi konuŖamaz, ister onu bil! İster o benim hakkımdan gelsin, ister ben onun hakkından geleyim... Daha ağzını açmadan sözünü ağzına tıkarım! Sen kadınsın diye snuna kadar sabrettim!

MERYEM : Kimse konuşamazmış! Beni tokatlamak için yolladın onu kahveye ha? Anlaşıldı! Korktun değil mi?

HAŞİM : Kimden?

MERYEM : Sen pek âla bilirsin kimden! Onun yanında tokatlasana beni...

HAŞİM : Onu da dene..

MERYEM : Onu tokatla gücün yeterse..

HAŞİM : İcap ederse o da olur..

MERYEM : (Yavaşlar, ağlar) Ben senin neyinim? Bir düşünsene! Ha? Neyinim? Ne hakkın var senin bana el kaldırmaya? Ne gördüm senden? Ağzının şarap kokusundan başka ne gördüm? Sana verdiğimi kime versem yanında bir lokma ekmek verirdi bana... Sana verdiğimi kime versem, yanında senin kadar itibarım olurdu... Sen nasıl el kaldırırsın bana? Nasıl? Ne olmuş onun gömleğini dikmişsem? O senin adamın... Yardım etmem fena mı?

(Meryem, ağlarken Haşim çıkar, sağdan uzaklaşırken. Meryem, bir süre oturduğu yerde kahr. Düşündür.

Sinan döner. Doğru kayığın yanına gider. Çıkımını alır. Dışarda ayak seslerini duyan Meryem doğrulur, evden çıkar, Sinana yaklaşır.)

VII. SAHNE

Meryem — Sinan

MERYEM : Ne oldu?

(Sinan çamaşır çıkımını toplar, karşılık vermez.)

Nereye?

(Sinan'ın sırtı Meryeme dönüktür. Meryem, Sinan'ın sağından solundan atılır, çıkımı almak ister. Sinan, karşılık vermez, sert hareketlerle, Meryemden kurtulur.)

Gidecek misin... Söyle, gidiyor musun?... Ne oldu? Yol mu verdi sana?... Bana mı darıldın? Söyle, dargın mısın bana?

(Sinan çıkımın ağzını bağlar döner.)

Dargın mısın? Söyle, dargın değilim de...

SINAN : (Hafif bir el hareketiyle, uzaklaşmak üzere) Çekil...

MERYEM : (İsrarla) Ah, bütün kabahat bende... Dur, gidersen ben de seninle birlikte gelirim...

SINAN : Lüzum yok..

MERYEM : Benden mi kaçıyorsun yoksa? Söyle, ne fenalık ettim ben sana? Benim için kötü şeyler düşünme n'olursun...

SINAN : Çekil dedim..

MERYEM : Yoksa benim için bir şey mi dediler sana?

SINAN : Çekil, anladım senin ne mal olduğunu..

MERYEM : (Sözünü kesercesine) Yalandır! Yalan, Valla-hi ne dedilerse yalandır...

SINAN : Peki, öyle olsun...

MERYEM : Gitme daha! Gitme. Ben belki fenayım ama sana fenalık etmedim. Sevdim seni! N'olursun kal, istersen yüzüme bile bakma...

SINAN : Olamam artık ben burada..

MERYEM : Off! Bir şey de n'olursun! Suçum kabahatim neyse yüzüme vur! İstersen döv, öldür beni... Onunla konuşmadım diye mi?

SINAN : Uzatma!..

MERYEM : Kal, bu akşam, bu akşam döner dönmez konuşuruz...

SINAN : İstemez! (Yürümek ister.)

MERYEM : Allahım! Yoksa? Yoksa bugün sana olmaz dedim diye mi kızdın?

(Sinan'ı önger).

SINAN : Uzatma dedim ya..

MERYEM : N'olursun unut! Bu defalık olanları unut! Ah,

sen kötü tanıdın beni! Üstelik kimbilir benim için ne yalanlar duydun! O gece, o geldiğin geceki gibi değilim şimdi...

SİNAN : (Horhyarak) Ya nasılsın?

MERYEM : O gece rüzgârın önünde yaprak gibiydim ben! Kendimde değildim... Bileğimden kim tutsa elinde kalırdım... Keşke öyle tanımasaydın beni... Şimdi değiştim, çok değiştim! Tutkunum sana... Benim için kötü düşünmene katlanamam...

SİNAN : (Öfkeli nefretle) Anlaşıldı! Sen sandığımdan da yamammışsın!..

MERYEM : İnan, senden başka ümidim, güvenim yok benim..

SİNAN : Sabrımı tüketme adamın! Ne istiyorsun yani? Burada kalayım da Onun ölümünü mü bekleyeyim? O ölsün de sıra bana mı gelsin?

MERYEM : (Değişir) Kimbilir? Belki de başka türlü olur...

(Sinan, ani bir hareketle, Meryemin ağzının iki yanına iki tokat atar).

SİNAN : Sus!

MERYEM : Yapma!

SİNAN : Aklın başına geldi mi şimdi?

MERYEM : (Elleriyle tokat yerlerini tutar, bir iki adım geriler.) Sen de, sen de bana vurdun ha?.. Git! Git, gözüm görmesin seni de..

SİNAN : (Çıkarken) Korkak!

MERYEM : (Arkasından) Sen de herkes gibisin, git!.

PERDE

II. T A B L O :

Üç saat sonra, gece.

Haşım ranzada sızmıştır. Müzik duyulur. Sinan çıktığı yönden döner. Çamaşır çıkını kayığa bırakır.

Meryem, eşinin içinde doğrulur.

Sinan, kulübeye doğru döner. Hafif içkilidir. Meryem Sinana doğru atılır.

I. SAHNE

Meryem — Sinan

MERYEM : Kaldın değil mi? Kalıyorsun değil mi? (Başı Sinan'ın göğsünde) Ah, gidersin diye ödüm koptu! Ne olursun dinle! Akşamdanberi ne çektiğimi ben bilirim... Gitmiyorsun değil mi?

SİNAN : (Hafifçe Meryemin saçlarını okşar) Gitmiyorum!

MERYEM : Gitmeyeceksin! Hiç gitmeyeceksin! Ah canım benim! Hayatım! Erkeğim..

SİNAN : Hadi hava bozdu, gir içeri..

MERYEM : Girmeyeceğim..

SİNAN : Gir, başlama..

MERYEM : (Sinana tekrar sarılır) Söyle, sen de tutkun musun bana?

SİNAN : Bilmiyorum..

MERYEM : İçmişsin sen! Benim yüzümden mi içtin? (Sinan karşılık vermez) Bana dargın değilsin, bana kızmıyorsun değil mi? Oh, ne kadar budalaymışım ben! Kıymetlim benim! Nasıl olmuş da anlamamışım! Bu akşama kadar böylesine tutkun olduğumu ben de bilmiyordum sana! Nerde kaldın? Bu vakte kadar hasret-

ten öldürdün beni! Kaçacak olursan bir dakika durmam burda peşine takılırım... Hadi beni öp, kucakla... (Kulübeye bakan Sinan'ın başını kendine çevirir) Sızdı o.. (Sinan Meryemi kucaklar) Daha sıkı, daha sıkı kucakla... Öptürler) Daha kuvvetli öp... Oh, ölürüm de bırakmam seni...

(Uzun bir öpüşme).

Karanlık

III. TABLO:

Az sonra.

I. SAHNE

Meryem — Sinan

(Ocağın başında yerlerini alırlarken).

MERYEM : Aç mısın?

SİNAN : Pek değilim..

MERYEM : Ben yemek ayırdım sana... (Tencereden, tahağı doldurur) Hadi, bunu da ye..

SİNAN : (Tabağı alır) Demek gideceğime inanmadın öyle mi?

MERYEM : İnanmadım elbette..

SİNAN : Gidecektim ama...

MERYEM : Belki bir gün gidersin ama daha değil...

SİNAN : Nerden biliyorsun?

MERYEM : Ne bilirim? Ben seni bırakmak istemiyorum da ondan! Belki de ondandır... Bu işler karışıklıdır...

SİNAN : Bu akşam kaçacaktım ya neyse...

MERYEM : Peki niye kaçmadın?

SİNAN : Kahvelere kadar gittim, sanki biri bir kement attı, ayaklarım bağlandı, ordan öteye gidemedim...

MERYEM : (Mutlulukla) Yalan!

SİNAN : Namussuzum ki...

MERYEM : Ölümü öp...

SİNAN : (Ekmeği öper, alınına götürür) Yalanım varsa bu ekmek çarpsın...

MERYEM : Gördün mü! Bir daha kaçayım filan deme... Ben öyle adamın ayaklarını bağlarım işte...

SİNAN : (Sözünü değiştirir) O ne zaman geldi?

MERYEM : Belki bir saat var... Sarhoştun, biraz abuk sabuk söylendi, sonra yattı... Senin karın olsaydım böyle olmazdı! Benimkisi de çile...

SİNAN : Hadi hadi boş yere şikâyet etme..

MERYEM : Çile ya? Yalan mı? Onun karısı olayım diyorum, olamıyorum, Senin yavuklun olayım diyorum, olamıyorum! Şaşırdım kaldım! Anlaşılan lüzumundan fazla yumuşak, yahut iyiyim ben! Bir kere başımda bulunmuş işte! O bu dünyada kaldıkça rahat yok bana...

SİNAN : Kaçalım dedim sana, niye kaçmadın?

MERYEM : Hava da bozdu adam akıllı...

SİNAN : Araya lâf karıştırma...

MERYEM : Ben de dedim ya bırakmaz diye! O senden daha tutkundur bana! Bugün bana niye korkak dedin?

SİNAN : Korkaksın yalan mı?

MERYEM : Niye?

SİNAN : Korkak olmasan onun yanında işin ne? O sana göre mi? Onun yanında hırsızlama mal gibi duruyorsun! Korkak olmasan kaçardın benimle...

MERYEM : Ya sonra beni bırakırsan?

SİNAN : Kadın gibi kadın olursan niye bırakayım?

MERYEM : Kimbilir, belki de bırakırsın...

SİNAN : Sen önce kendine güven de hele, sonra beni düşün... Hadi git artık içeriye...

MERYEM : Canım istemiyor!

SİNAN : Neden?

MERYEM : Böyle senin yanında iyiyim...

SİNAN : Akşam üstü pek böyle değildin ama! Görme-sin, duymasın diye elin ayağına karışıyordu...

MERYEM : Artık görürse görsün, duyarsa duysun! Umurunda değil!

SİNAN : Maşallah! Akşamdan beri epeyi ilerleme var sende...

MERYEM : N'olursun artık bu akşamın lâfını etme bana! Bir daha bu akşamı hatırlatma...

SİNAN : Yarın nasıl olacaksın onu da görürüz...

MERYEM : Görürüz! Sen de bu sözleri söylediğine piş-man olursun elbet!

SİNAN : Bana bak, o sataşüyor mu sana hâlâ?

MERYEM : Allah korusun! Allah yazdıysa bozsun!

SİNAN : Yani?

MERYEM : O sataşıyor sataşmasına ama, ben istemedik-ten sonra...

SİNAN : Yani, aranızda artık bir şey yok öyle mi?

MERYEM : Sen geleli el bile değdirmedim ona...

SİNAN : Ne yapıyorsun?

MERYEM : Bir yalan uydurup oyahıyorum, sonra da sırtı-mı dönüp uyuyorum...

SİNAN : Bana bak, bu iş başka türlü çıkarsa karışmam sonra...

MERYEM : Benim de bütün korkum o ya!

SİNAN : Ne?

MERYEM : Hep böyle sürüp gitmez ki!... On beş gün-dür yorgunum dedim, hastayım dedim, sar-hoşsun dedim, oyalandım! Sonra?

SİNAN : (Artan kıskançlıkla) Ne olurmuş sonra?

MERYEM : Bir gün dayanır elbet; Ne de olsa kocam...

SİNAN : Eee?

MERYEM : E'si can sağlığı... O dayatınca ne gelir benim elimden?

SİNAN : Onunla nikâh var mı aranızda? Evlenirken be-lediyeye götürdü mü seni?

MERYEM : Götürmedi ama...

SİNAN : Seni anandan imamın izniyle aldı desene! O senin kocanı bile sayılmaz be! Allah bilir hiç bir yerde kaydınız kuydunuz yok...

MERYEM : Herkes bizi karı koca biliyor ya sen ona bak...

SİNAN : Ben dinlemem! Hele aranızda bir şey geçti-gini anlıyayım görürsün o zaman!...

MERYEM : Madem öyle, ilk geldiğin gece indiriverseydin o odunu başına...

SİNAN : O gece elim varmadı, o gece yapamazdım...

MERYEM : Şimdi yap...

SİNAN : Şimdi de geçti...

MERYEM : Dinle, aklıma başka bir şey geldi!

SİNAN : Ne?

MERYEM : Şimdi o kör kütük sarhoş! Sen başından tut, ben ayaklarından, götürelim şurada şosanın üstüne bırakiverelim. Bir kamyon geçti mi üstünden, sen de kurtulursun, ben de...

SİNAN : Olmaz...

MERYEM : Oıur! Aylır diye hiç aklına getirme... Hem herkes meyhaneden dönerken yolun üstünde sızmış kalmış der...

SİNAN : Kamyon şöförü kör mü? Görür...

MERYEM : Peki, aklıma başka bir şey daha geldi...

SİNAN : Söyle...

MERYEM : Bir gün balıkta iken denize itiver...

SİNAN : Sonra?

MERYEM : Düştü dersin...

SİNAN : Niye kurtarmadın derlerse?

MERYEM : Sen de dal denize, ıslan kurtaramadım de...

SİNAN : Ya kendi kurtulursa?

MERYEM : Kurtulmasına bırakma...

SİNAN : Geç bunu da...

MERYEM : (Düşünceli) Zehirlesem mi acaba?

SİNAN : Zehirlenmiyor dedin ya..

MERYEM : En iyisi ilk gece senin gene odunu başına indirmendi neyse... (Kısa bir an düşünür) Buldum...

SİNAN : Ne buldun gene?

MERYEM : Bu akşam üçtümüz balığa çıkalım...

SİNAN : Nasıl üçtünüz?

MERYEM : Tatalım onu başından ayaklarından kayığa koyalım.. Sonra indirelim kayığı denize..

SİNAN : Bu havada mı?

MERYEM : Bu havadan iyisi can sağlığı! Otuz kırk kayık boyu açılmadan alabura oluruz!

SİNAN : Sonra?

MERYEM : Sonra ben nasılsa canımı kurtarırım! Sen de kurtarırısın! Bu halile kurtarabilirse o da kurtarsın.. Nasıl?

SİNAN : Bu akla yatkın ama..

HASİM : (İçerden) Meryem..

(Sinanla Meryem şaşkın bakışırlar).

MERYEM : Al sana, dirildi gene...

HASİM : (İçerden) Meryem...

SİNAN : Seni çağırıyor..

MERYEM : (Kalkar) Patla! anın çıksın!

(Hasım kapıda görünür).

II. SAHNE

Öncekiler — Haşım

HASİM : (Yaklaşır) Burada mısınız?

MERYEM : Sinan yeni geldi, yemeğini verdim..

HASİM : Ben de acıkmışım.....

MERYEM : Otur ye...

(İçeriye tabak falan almaya gider).

HASİM : (Ayakta, denize dönük, derin bir nefes alır, girer) Ohhh! Sağlam hava! Tam benim hoşlandığım hava! (Döner Meryeme) Çanağı adamakıllı doldur... (Sinana) Vaktiyle böyle halalarda bağlasalar, bir torba altın verseler denize açılmadan duramazdım.. Herkes kapısının önüne çıkmak istemézdi, ben denizde çelik olmak oynar gibi dolaşırdım. Deniz yemez adamı be! Yeter ki huyunu bil!

(Meryem Sinan bakışırlar. Haşım tabağını alır, iştahla yemeğe başlar.)

Üç gündür deniz suyuna elim değmedi be! Kokuştuma kaldım.. (Derin bir nefes alır) Oh canlandım iyice! Dip balıkları hep kıyıya yaklaşmıştır şimdi! Balık iyice bereketli olur.. (Sinana) Var mısın bu akşam balığa çıkalım seninle...

SİNAN : (Şaşkın) Sen bilirsin..

HASİM : (Elinde tabak kıyıya ilerler) Dur şöyle, hele yakından bir göreyim..

MERYEM : (Yavaşça Sinana) Ben de geleyim... Deviririz kayığı, kurtuluruz...

SİNAN : (Ümitsiz bir yüzle) Zor..

HASİM : Hava kalacak! bak, ayağa kalk ta bak, (Sinan kalkar) Buraya yanına gel! İleriye, Foça'nın üstüne doğru bak! Sis iniyor gördün mü? Hava kalacak.. Deniz yumuşamıya başladı bile.. Sen daha benim kadar iyi tanımazsın buraların

denizini.. Yabancısin! Hoş, yabancı olmasan da hepsi bir! Bu körfezde kimse benden iyi tanıyamaz bu denizi! (Ani bir kararla) Hadi, fırla, durma, hazırla kayığı..

SİNAN : Kürekle mi?

HAŞİM : Ne küreği? Yelkenle...

(Sinan, kayığın üstündeki çadırı sökmeye başlar).

MERYEM : Ben de geleyim...

HAŞİM : Sen elimden al şu tabağı al hele! (Başıyla kulübeyi işaret eder) Senin yerin orası..

SİNAN : Derya gülü dayanacak mı bu havaya?

HAŞİM : Benim elimde daha ne havalara dayandı o! Yekeyi elime bir alayım gör..

(Tabağı içeriye bırakan Meryem döner).

Bak, tek kayık yok denizde.. (Meryeme) Hadi sen de bir işe yara.. Al içerde lâmbayı yak.. (Sinan) Yarın sabaha ne kadar boş kasa varsa hepsi dolu olacak.. (Ağları, takımları kayığın içine atar) Görürsün bak, balığın bereketini.. Hadi, başa geç, kayığı itelim suya, kürekleri tak.. (Seslenir) Meryem lâmbayı getir.. (Sinana) Meryem de gelsin! Kayığa ağırlık olur... Daha iyi yol alırız..

(Meryem yanan deniz lâmbasıyla döner. Haşım lâmbayı Meryemin elinden alır, kayığa geçen Sinana uzatır. Meryemin, kolunun altından tutar.)

Hadi bakalım sen de.. Atla..

(Meryemi kayığa çıkarır, kayığı denize iterken.)

PERDE

Ü Ç Ü N C Ü P E R D E

1. TABLO:

Ertesi gece.

Sahne, bir gemici feneri, yanan ocağın ateşiyle aydınlanmıştır.

«Derya Gülü» eski yerindedir. Fakir'in kafesi de geri gelmiştir.

I. SAHNE

Meryem — Sinan

— Ocağın başında —

MERYEM : Ne surat asıp duruyorsun?

SİNAN : Keyfim yok!

MERYEM : Benim var mı?

SİNAN : Madem öyle çok lâf etme!

MERYEM : Peki, iyi işte, sen de ne halin varsa gör!

(Oturduğu yerde Sinan'a yan döner. Dirseklerini dizlerine, çenesini yumruklarına dayar.

Sinan ayağının dibinde duran şarap şişesinden bardağını doldurur. Şişeyi yere bırakır. İçer. Meryem, şişeyi almak için uzanır.)

Ver o şişeyi bana...

SİNAN : (Eliyle Meryem'in şişeyi almasına engel olur)
Bırak...

MERYEM : Ver, artık içme...

SİNAN : Sen karışma.

MERYEM : İçme, kavgacı oluyorsun.

SİNAN : Ben kendimi bilirim.

MERYEM : Belli.

(Meryem, az önceki oturuşunu ahr.)

MERYEM : İçeceğine, surat asacağına ne yapacağımızı düşün.

SİNAN : Ben düşüneneğimi düşündüm.

MERYEM : (Ümitle) Ne?

SİNAN : (Kısa bir susuştan sonra) Görürsün.

MERYEM : (Korkulu) Kaçacak mısın?

SİNAN : (Kendi düşüncesiyle meşgul, Meryemin dediğini duymamış gibi)
Ne biçim kadınsın sen? Anlıyamadım.

MERYEM : (Kırgın) Sanki başka kadınları anladın mı?
(Omuz silker) Ne olacak? Bütün kadınlar nasılsa ben de öyleyim...

SİNAN : Değilsin..

MERYEM : Ya nasılım?

(Sinan küçük bir yudum içer.)

Söylesene nasılım?

SİNAN : (Düşünceli) Bilmem. Başka türlü'sün. Anlıyamadım gitti... (Bir cigara yakar.)

MERYEM : Kötü mü'yüm yani? Sinana dönerek sokulgan)
Boşuna suçlu tutma beni.

SİNAN : Ne senden bana hayır var, ne benden sana...

MERYEM : (Dikkatle Sinan süzdükten sonra) Niyetin ne senin? Açık açık söylesene? Kaçacak mısın?

II. SAHNE

Öncekiler, Haşim

HAŞİM : (Girerken) Sinan, doldur bardakları...

(Haşim girer. Yerine otururken Sinan'ın uzattığı bardağı alır.)

Deniz iyice çekildi. Sindi köpoğlu! Dün gece canavar gibiydi, bu gece de sanki kuzu! Balık çıkmaz bu havada... (Sinan'a döner) Dün gece hiç batarız diye geçti mi aklından?

SİNAN : (Meryem'e baktıktan sonra) Batacak olsak ben nasıl olsa kendimi kurtarırdım...

MERYEM : (Sinan'a baktıktan sonra) Ben yüzmede erkekleri geçirdim Bodrum'da...

HAŞİM : (İçer) Ben de kendimi kurtarırdım...

(Meryemle Sinan birbirlerine bakarlar.)

Kim kazadan kaçarsa kaza onu bulur! Ben bu yaşa kadar ölüm, kaza geçirmemişimdir aklımdan! Allahın hikmeti bu! Ölüm aklına gelmeden adamın başına da gelmez! Onbeş yirmi yıl var. Bir motorda çalışırdım. Sinop ile Zonguldak arasında bir hava çıktı. Bir iki saat dayandık, sonunda motor kâğıt gibi battı. Yedi kişiydik. Altısının ölüsünü bulamadılar. Ben kurtuldum.

(Meryemle Sinan ellerinde olmıyarak bakışırlar. Haşim onların bakışmalarına anlam veremiyerek)

Ne oldu?

MERYEM : (Omuz silker) Hiç! Ne olsun?

HAŞİM : (İçer) Yoksa inanmadın mı? Öyledir işte! Adam ölüdür demeden ölmez! (Meryem'e) Azrall her görüldüğü yerde adamın canını alacak olsa yüz defa öldürdüm bu güne kadar... Sen bir bilsen benim başımdan geçenleri...

SINAN : (Meryem'e kısa bir bakış attıktan sonra) Bildikleri vardır belki de.

HAŞİM : Bildikleri vardır ama, bunu bilmez... (Küçük bir yudum içtikten sonra) Bak Sinan, dinle, bir yaşındaymışım... (Bir cigara yakar) Hastalanmışım. Anam anlatırdı. Nurlar içinde yat-sın. O zaman doktor moktor bilen yok. O zamanın doktorları hocalarla kocakarılar! Kocakarı ilâğları kocakarı lafı! Bir gün iki gün, bakmış fakir anam, ateşim yangın düşmez, koşmuş hocaya. Kundakla, götür, bir gece mezarlıkta bırak demiş hoca! Akla bak! Ne arar oniki aylık çocuk o soğuk mezarlıkta? Ne yap-sın anam, götürmüş beni mezarlığa bırakmış! Ertesi sabah gelmiş bakmış gözlerim açık ağ-larmışım. Bir hafta sessiz baygın yatmışım da öyle avaz avaz ağlar görünce şaşmış anacığım! Almış dönmüş, karnımı doyurmuş... Anam ca-hildi, ben de cahilim, ama bana hangi hoca, hangi imam akıl verse bir çocuğu bırakmam mezarlıkta! Demem o ki yaşayacağı varsa ya-sıyor adam..

MERYEM : (Sinan'a baktıktan sonra) Öyle olmalı..

HAŞİM : (Devamla) Şaşarsınız ya! Kim olsa şaşar! Mer-yem, hiç anlattım mı sana? Bir kere de yedi yaşında ya var ya da yoktum. Çoluk çocuk bir arada azıtmadan durur mu? Kapışır güre-

şirdik akranlarımla. Hepsinin pehlivani ben-dim... Büyüklük kuşatır çepeçevre bizi (konu-şurken el baş hareketiyle dediklerini tanımlar) kışkırtırlar, seyrederdi... Onlar da öyle eğlenir-lerdi işte. Bir defa, tuttular beni, benden üç yaş büyük bir çocukla güreştirdiler. Daldık birbirimize. Oğlan baktı zorluyum. Ayağa da-lar, nafi! Kolumu kapar, nafi! Büyüklük başladı oğlanla eğlenmeye. Nasıl olduysa oldu, bir defa daha tutuştuk, oğlan benden bir ka-rış boyluydu, boş bulundum, kavradı beni be-limden, tepe üstü dikti. Kafam taş geldi, yı-gıldım kaldım. Gerisini bilmem! Herkes ha öl-dü ha ölecek demiş, üç gün sonra gözlerimi açmışım. O taşın yarık izi daha durur kafam-da!

(Yün başlığını çıkarır, başına eğer, parmağı ile izin ye-rini gösterir.)

Nah şuramda..

(Meryemle Sinan eğilir, görmek isterler. Birbirine ba-karlar.)

(Haşım doğrularak) Göremediniz mi? Şimdi ne de olsa karanlık. Görünmez kolay kolay, Yarın ikinize de gösteririm. (Başlığını giyer) Ölmeyince adam ölmez işte. Demem o!

SINAN : O da doğru..

HAŞİM : (Yeni bir olay hatırlar) Hay anasını! (Sinan'ın dizine vurur) Askere aldılar. Muharebeye gittim. Muharebede, üç yıl, sağımda solumda o kadar adam öldü, benim ne burnum kanadı ne de ölüm aklıma geldi... (Bardağını doldurur, şişeyi Sinan'a uzatır).

(Meryemle Sinan hakışırılar).

HAŞİM : İster inanın ister inanmayın! Ben anlatayım : Gene... Ne delillikti dinle ! (Sinan'ın dizine vurur) Bir kavgâ ayırmıştım. Bugün bile gözüm açık görürüm de Azrailin eli sırtımda dolaşır! Delillikti! Kayvedeydik. Bir pay kavgası çıktı bahktan sonra! Bıçkın bir uşak vardı, saldırdı reise. Tekme ,tokat, sandalye derken, reis sarıldı bıçağına! O uşak neresinden çıkardı bilmem, bir falçata gördüm elinde! Ayırmak için araya kim girdiyse dağıldı! Ben kaldım ikisinin arasında! Gencim o zamanlar. Benim de bıçkın zamanım. Bir yanımda havada bıçak, bir yanımda havada falçata! Ne düşündüm, ne gördüm! Bir ittim reisi göğsünden, gitti üç adım geri geri oturdu kış üstü! Döndüm, sarıdım belinden uşağı, ayaklarını kestiğim gibi yerden, çıkardım kahveden dışarı... Allah sizi inandırсын bıçak kolumun üstünden geçti, falçata şah damarımın dibinden! İkisi de kıl payı kaldı! Birbirlerini derken ikisi de şişliyeceklerdi beni! Hem şah damarıma gelmese bile falçata yarası kapanmaz! (İçer) Demem, Cenabı Hak eceli gelmedikçe verdiği canı kulundan geri almıyor! Kısmet ne günse ecel o gün...

(Haşım oturduğu yerde şiddetli bir kalp kriziyle hafif doğrulur. Bir eliyle kalbinin üstünü bastırırken, öbür elindeki şarap bardağını parmakları arasında kuvvetle sıkar. Acıyla kıvrılır.)

MERYEM : (Ayağa fırlar) Ne oldu?

SİNAN : (Aynı anda fırlar) Neyin var?

(Haşım elindeki bardağı Meryem'e bırakırken, güçlük le verebildiği işaretle ikisini de yatıştırmaya çalışır.)

HAŞİM : (Güçlkle) Durun.

MERYEM : Neyin var? Söylesene...

HAŞİM : (Güçlkle) Ağrı.. Ne ağrı...

(Haşım, ağrısının etkisiyle öne kıvrılır. Bir eliyle fanilasının yakasını kavrar.)

SİNAN : (Haşım'i doğrutmaya çalışarak) Dik dur, dik dur eğilme daha iyi...

HAŞİM : Cendere gibi... (Güçlkle nefes alır) Yüreğimi cendere gibi kıstırdı... Boğacak beni...

MERYEM : (Telaşlı) Su vereyim...

(Haşım eliyle istemez işareti varır. Kıvrılır.)

SİNAN : Gayret et...

(Haşım bir kolunu boynundan aşırır. Haşım'i ayağa kaldırmak ister.)

Bir iki adım at... Açılırsın..

HAŞİM : (Sinan'a kendisini bırakmasını işaret eder) Dur... Hiç böylesi gelmedi başıma... Vay anasını... Kemiklerimi kıracak. Soluk alamadım..

(Meryem ne yapacağını şaşırmış durumda önce iki eliyle Haşım'in yüzünü yeller. Sonra yellemeyi bırakır. Haşım'in göğsünü ferahlatmaya çalışır.)

MERYEM : Uzansan...

HAŞİM : (Derin bir soluk alır) Neyse hafifledi...

MERYEM : Hadi geç içeri yat istersen...

HAŞİM : Kımıldanmadım. (Göğsünü tutar) Kaburgalarımı ezdi...

SİNAN : Kımıldanma gene...

HAŞİM : Geçti! Çabuk geçti! Vallahi götürse bu götürdü beni... Meryem, otur sen...

NECATİ CUMALI

MERYEM : Soğuklamadır belki de..

HAŞİM : Ben ömrümde soğuklama nedir bilmem!

SİNAN : Belki de damar binmesidir..

HAŞİM : Ona da benzemez! Bu başka türlü! Ne olduğunu anlamadım.. Kimıldanamadım birden-bire... Neyse, boş yere muhabbeti bozmayalım! Bu da geçti... (İçer, bardağını yeniden doldurur, şişeyi Sinan'a uzatır.) Bak şu denize! (Denize baktıktan sonra Sinan'a) Sindikçe sindi... İki üç saat ya sürer ya sürmez azacak gene! Bu geceki deniz sinsî. Niyeti belli değil! Sen bu gece yatmadan, kayığı bir iki adım içeri al... (İçer. Bardağını doldurduktan sonra şişeyi Sinan'a uzatır) Sen de dayanıklılsın içkiye...

SİNAN : (Bardağını doldurur. Şişeyi yere bırakır) Ara sıra içerim. Böyle arada ahpaplık, muhabbet olursa içerim...

HAŞİM : İçki dosttur bana! İçkiden hiç kötülük görmedim. Bazı ahpap vardır, ne desen uyar, nereye çeksen oraya gelir, adam arar ahababın öylesini, içkiyle de benim aram... Balık bereketli oldu mu, keyfinden içerim, keyfim artar! Olmadı mı, boş kaldım mı, oyalır sıkıntım dağılır! Bu yaşa geldim içkiden iyi dost bulamadım..

MERYEM : Bu akşamki keyfinden anlaşılan..

HAŞİM : Hem öyle, hem değil... Bu akşam tat vermedi nedense..

SİNAN : Ben kendi başıma kaldım mı içki aramam...

HAŞİM : Eh, sen gençsin daha! Senin kafan şimdi bir yılın ham hayalle doludur. Ama adamı asıl o hayaller aldatır. Ben param oldukça içerim! İçmeyen insan neye yarar?

DERYA GÜLÜ

MERYEM : İçen neye yarar sanki? İnsanın içip de ağzı dili dolanacağına dolanmasın daha iyi..

HAŞİM : Sen bilmezsin! Dost seçecek misin kendine içki masasında, meyhanede seç! Bir adam içmedi mi kapalı kutu gibidir. İçinde elmas mı var, bok mu bilmezsin! İçti mi, kendine kadar içti mi içinde nesi var nesi yoksa kusar! Korkak gibi görünür, bakarsın yürekli çıkar!

MERYEM : (Sinan'a kısa bir bakış attıktan sonra) Kimi de cesur görünür korkak çıkar...

HAŞİM : (Devamlı) Öyle! Cesur gibi görünür kalles çıkar. İçki boyasını cılısını kazır adamın! Bakarsın ne aslan postuna bürünmüş dolaşanlar kedidir! Nelerini gördüm bugüne kadar! (İçer, Sinan'a) Hadi.. (Sinan içmez bardağını yere bırakır) Ne beyler gördüm içince uşak diye gelseler almazsın yanına! Ne açık elliler gördüm pinti mi pinti çıkarlar! İçtiklerini garsona meyhaneciye yüklemeye kalkarlar... İçki şaşmaz ölçüdür benim gözümde... (Sinan'a) İçsene...

SİNAN : (Soğuk) Yoksa denemeye mi kalktın beni?

HAŞİM : (Gülümseme ile) Ne oldu sana?

SİNAN : Ben denenmekten hoşlanmam!

HAŞİM : Ben de içerken hır çıkarmaktan...

SİNAN : Öyleyse beni denemeye kalkma...

MERYEM : (Hırçın) Ne olurmuş denerse!

SİNAN : (Sert) Anlamadım!

MERYEM : Dener dener, adamı deliğl misin!

SİNAN : Kaptanlık denizde! Burası arkadaş masası...

HAŞİM : (Sinan'a) Çok uzattın! Aramızda kadın var, sözünü bil!

SİNAN : Sen önce karına ağzını tutmasını öğret...

HAŞİM : (aŞırsılmış) Ne dedin?
 SİNAN : (Daima soğuk) Duydun!
 MERYEM : (Soğukkanlılığını kazanır) Niyetin ne senin? Kavga çıkarmak mı?
 SİNAN : Sana kendimi denetmem dedim ,o kadar...
 MERYEM : Daha neler!
 HAŞİM : (Meryem'e) Sen sus...
 MERYEM : (Hırçın) Kaptan sen mısın o mu? Lafından sözünden bir de hesap mı vereceksin...
 HAŞİM : Sus dedim, susmazsan çekil...
 SİNAN : Çekil de denesin...
 HAŞİM : (Sinan'a) Toyluk etme! Ben seni deneyeceğim yerde denedim!
 MERYEM : (Aynı anda, Sinan'a) Canım isterse çekilirim! Senin lafına adum bile atmam...
 HAŞİM : Meryem! (Sinan'a tekrarla) Ben seni deneyeceğim yerde denedim. Denemesem karşıma alıp içmem. İçerken pusuya yatmak benim defterimde yazmaz... Hadi (kadehini kaldırır) İçeceksen içelim, içmezsen kendin bilirsin... (Meryem'e) Sen de otur yerine. Kimseye hesap mesap verdiğim yok... (İçer. Ağzını elinin tersiyle sildikten sonra, Sinan'a) Gönlün oldu mu?
 SİNAN : Olsa da olmasa da yarın gidiyorum...
 HAŞİM : Onu yarın görüşürüz...
 SİNAN : Şimdi de görüşsek olur. Kararımı bu sabah-tan verdim.
 MERYEM : (Bozulmuş, az önce ileri gittiğinden pişman, Haşim'e) Sor bakalım nedeni gidiyormuş...
 HAŞİM : Orası kendi bileceği şey...
 SİNAN : Kardeşini arayacağım...
 HAŞİM : Nasıl istersen. Sen ne zaman Allah'a şükrettiğin dersen ben o zaman güle güle derim... Bırak dargınlığı da içelim...

(Bardağını doldurmak için şişeyi alır, şişe boştur.)

Başka var mı?

MERYEM : Nerden olsun?

HAŞİM : (Şişeleri arar) Üç şişeydi... Bu bir...

MERYEM : Üçünü de içtiniz...

HAŞİM : (Aranır) Bu bir, bu iki, üçüncüsü...

(Sinan, sağında kalan üçüncü boş şişeyi kaldırır, baş aşağı çevirir.)

SİNAN : Burda...

MERYEM : Ettii üç...

HAŞİM : Vay anasını! Üçü de boşalmış... Halbuki daha doymadım...

SİNAN : (Kalkar) Bu akşam bu kadar yeter... Zaten tadı da kalmadı...

HAŞİM : Ahbaplıkta bu kadar ağız dalaşı her vakit olur.

MERYEM : (Etrafına bakır) Komşu kulübelerde kim varsa yatmış... Vakit geç oldu...

HAŞİM : (Kalkar) Uykum yok ama, madem öyle yatalım... (Sinan'a) Hadi sen de yat! Kayığı iki adım içeri alalım önce... Geç sen kıç tarafa...

(Sinan soldan çıkar. Haşim ile Meryem kayığın iki yanına geçer, payandalarını tutarlar.)

Dayan...

(Kayık takozlar üzerinde öne doğru kayar.)

Yeter... Başa geç...

(Sinan girer.)

Kaldır...

(Sinan kayığı baş tarafından kaldırır. Haşim ile Meryem takozları öne alırlar.)

Hadi Allah hayırlı uykular versin...

(Meryem ocağın yanında duran gemici fenerini alır. Bir an Sinan'a bir şey söyleyecekmış gibi durakladıktan

sonra kulübeye doğru yürür. Meryem kulübeye girer. Haşım, kulübeye girmeden önce durur, Sinan'a döner:)

Şu gitme işini sabaha bir daha düşün...

SINAN : Bakalım, hele sabah olsun da....

(Haşım kulübeye girer, kapıyı kapatır.

Sinan, kısa bir an kayığın yanında kalır. Bir cigara yakar. Tekrar ocağın başındaki yerini alır.)

III. SAHNE

Meryem — Haşım

(Meryem, feneri ters kapatılmış bir gaz tenekesi üstüne bırakır.

Haşım, ceketini, başlığını çıkarır. Kapıya yakın bir çiviye asar. Döner, Fakirin kafesi önünde durur. Sağ elinin işaret parmağını kafesin telleri arasından geçirir, Fakir'le oynar.)

HAŞİM : Oğlum, nasılsın bakayım? Uykun geldi mi?

(Meryem, entarisini çıkarır, iç entarisiyle kalır. Feneri yaklaştırdığı bir bahk kasasının üstüne oturur, saçlarını çözmeye başlar.)

MERYEM : Bırak şimdi onunla oynamayı da yat...

HAŞİM : (Ranzanın kenarına ilişir, çizmelerini çıkarır. (ken) Bıraktım. Senin de gönlün olsun...

(Çizmelerini ranzanın altına iter. Pantolonunu sıyıtır, yatağa girer. Yorganını dizlerinin üstüne kadar çektikten sonra, pantolonunu ranzanın ayak ucundaki bir çiviye asar.

Meryem, iki yüzü bir kemik tarakla saçlarını tarar. Haşım, yüzü Meryem'e dönük, uzanır, dirseğini yastığına dayar.)

Nesi var Sinan'ın?

MERYEM : Nasıl nesi var?

HAŞİM : Bu akşam aksiliği üstündeydi. Nesi var dersin?

MERYEM : Ne bileyim ben!

HAŞİM : Bir derdi, düşündüğü olmalı...

MERYEM : Orasını bilemem...

HAŞİM : (Son derece sakın) Ne geçti aranızda?

MERYEM : (Yalan bir hayretle) Ne geçecek Sinan'la aramda benim!

HAŞİM : İkiniz atıştınız! Atışması sizinleydi, benimle değil...

MERYEM : Kabadayılık taslamasına içerledim. Senin gibi herkese alttan alacak değilim ya...

HAŞİM : (Kısa bir an Meryem'in saçlarını taramasını seyrettikten sonra) Peki, hadi gel yat...

MERYEM : Görmüyor musun? Saçlarımı tarıyorum...

HAŞİM : Bu akşam hiç sarhoş değilim, nazlanmaya kalkma...

MERYEM : Boşuna üstüme varma...

HAŞİM : Neden?

MERYEM : Canım istemiyor...

HAŞİM : Sen gel hele...

MERYEM : Saçlarım keçe gibi olmuş! Karmakarışık. Bırak ta tarayayım...

HAŞİM : Saçların güzeldir senin! Senin saçların o köşkerlerde oturan tımarlı bey karılarında yok...

MERYEM : Bende güzellik mi kaldı!

HAŞİM : Ne güzel kızdın sen! Bacak kadardan güzeldin... Büyüdükçe serpildikçe güzelleştin! Sizin eve gelip gittikçe aklım hep sende kalırdı...

MERYEM : Eh, muradına erdin, beni bu hale getirdin işte.

HAŞİM : Neyin var? Gene güzelsin! Tam güzelliğinin padişahlık zamanı. Hiç yıpranmadın...

MERYEM : (Okşanmış) İşine gelince öyle dersin...

HAŞİM : Her zaman derim! Kaç para geç rastladım sana! Doyamadın, gözlerim açık gideceğim bu yüzden...

- MERYEM** : Senin gibi adam görmedim! Bu yaşta, nihal-
le çocukları gibi yalan söylersin...
- HAŞİM** : Sözümün yalan neresinde? Geç rastladım sana
dedim...
- MERYEM** : Orası doğru...
- HAŞİM** : Geç rastladım ama, gençliğimde bile, yüreğim
seni gördüğüm gün gibi, kimseyi görünce çarp-
madı. Gençliğimde uçarıydım ben! Kimseye
akıl kaptırdığımı bilmem...
- MERYEM** : Benim de pek kıymetimi bildin Allah için...
- HAŞİM** : Bilmesine bildim. İlk seni görünce yaşlandı-
ğuma yandım! Bugün bile durur durur yana-
rım. Hiç değilse bu halimden on onbeş yaş
daha genç olsaydım...
- MERYEM** : Ne olacaktı?
- HAŞİM** : Allah bilir, belki sen de daha yakın olurdun
bana! Hi ? Olur muydun?
- MERYEM** : Senin hesaplarına aklım ermez benim...
- HAŞİM** : Olmaz mıydın?
- MERYEM** : Bana abuk sabuk sualler sorup durma...
- HAŞİM** : Dinle, Sinan var ya, Sinan'dan daha güçlü kuv-
vetli, daha neşeliydim gençliğimde. Girip çık-
tığım her yer gürültüden bayram yerine ge-
virirdim. Gam tasa nedir bilmezdim. Herkes
arardı beni! Ahbaplar bensiz içki masasına
oturamazlardı. Kadınlar bırakmak istemezler-
di... Kadınlar hep ağlarlardı elleri boynumda.
Kılım kıpırdamazdı. Taştan mıydım neydim?
Duygusuz vicdansızdım anlaşılan. Bak o halim
gözümün önüne geldimi genç olmak, Sinan'ın
yaşında olmak istemem. Şimdi o yirmibeş ya-
şında Haşım çıksa karşıma yüzüne tükürürüm
Vallaha! Az mı can yaktım, az mı gönül kır-
dım, teke gibi hayvanın biriydim, zoruma gü-
venirdim sadece... Sonra sonra aklım başıma
geldi, durulup yatıştım...
- MERYEM** : Allah bilir zorun eksildi de ondan...

- HAŞİM** : (Gururlu) Hıh, benim mi zorun eksildi! Al-
lah o günleri göstermesin bana! Değil, aklım
başıma geldi, duruldum, o kadar... Şimdi daha
genç olmak isterdim ama, Sinan'ın yaşında de-
ğil, durulup yatıştığım yaşta! Kırkında, kırk-
beşinde olsam yeterdi bana seninle...
- MERYEM** : İki de birde Sinan'ı ne karıştırıyorsun araya?
Sinan'la ne alıp veremediğin var senin?
- HAŞİM** : Ne olsun, genç! Gözümün önünde seninle ak-
ran bir o var. Onun gençliği bende yok. Hem
genç hem de yeni. Ben senin gözünde hem
yaşlıyım hem de eski... Kadın kısmının kafa-
sında kafasının icadı biri vardır. Her yeni gör-
düğünü tanıyınca ya kadar karıştırır onunla.
Allah bilir sen de acımaya analığa benzer bi
yakınlık duyarsın ona...
- MERYEM** : Kime? Sinan'a mı?
- HAŞİM** : Sinan'a, ya da başkasına...
- MERYEM** : Aklımın ucundan geçse bari...
- HAŞİM** : Öyledir...
- MERYEM** : Hadi hadi saçmalama! Başka derdim mi yok?
(Küçümseme ile) Hıh, Sinan'a acıyacakşım!
Amma da saçma...
- HAŞİM** : Demem, gençliğini beni geçirdiğine arada bir
belki de yandığın olmuştur. Ama yanma. Be-
nim görmüş geçirmişliğim de gençlerde yok.
Şimdi genç biri daha ilk günden kırar incitir
seni. Ben bu kadar yıldır ilk defa dün hırpaladım!
Onu da... Neyse, unut onu da...
- MERYEM** : Ben gençler senden daha iyi demedim ki...
- HAŞİM** : (Yorgun aralar) Gel azıcık, oksiyayım sağla-
rını...
- MERYEM** : Dur, daha taranmamı bitirmedim...
- HAŞİM** : Hadi gel, bak ne dilber oldun! Kahvede bir de-
niz kızı tasviri var, o deniz kızına döndün...
- MERYEM** : Nerden de uydurursun bu yalanları...
- HAŞİM** : Kör olayım yalanım varsa! Senin üstüne ka-

dın, burdan tut Bodrum'a kadar ayak basmamıştır bu kıylara...

MERYEM : (Gülümser) Üstüne yok Vallaha yalandan yana...

HAŞİM : Gel hadi, nazlanma! Yaklaştır saçlarını bana...

MERYEM : (Kalkar) Yalnız saçlarımı ama...

HAŞİM : (Yer açar) Yalnız saçlarımı...

(Meryem yatağa girer. Uzanmadan önce, ranzadan eğilir, feneri kısar. Haşım yavaş yavaş saçlarını okşadığı sırada)

Gene kandırdın beni...

(Sinan, sigarasını yere atar, ayağıyla çiğner.)

K a r a n l ı k

II. T A B L O :

Aynı gecenin sabahı.

Ortalık yeni yeni ağarmaktadır. Alacakaranlıkta, denizin üstünde kalan ufuk, kızıla çalan pembeliktir. Sinan, birinci perdede olduğu gibi, kayığın yanında oturmuş, beklemektedir. Haşım, henüz ölmüştür. Ranzanın üstünde cansız yatmaktadır. Meryem, şaşkın, telaşla, entarisini başından geçirir, döğünerek söylenir.

Allahım...

(Korku içinde kapıya atılır)

Sinan, Sinan koş...

(Ölünün başı ucuna döner, tekrar kapıya koşar)

Sinan, çabuk...

SİNAN : (Kulübeye girerken) Ne oldu?

MERYEM : Gel, çabuk...

(Sinan'a yol verir, kendisi yana çekilir)

Öldü! Öldü galiba...

SİNAN : (Şaşkın) Öldü mü?

(Yaklaşır, ölüyü dinler).

MERYEM : (Korku içinde) Yıkıldı kaldı! Ölmüş mü?..

SİNAN : (Düşünceli) Ölmüş...

MERYEM : (Bitkin, kapıya yaklaşır. Sinan'ın kayığın yanında duran çıkınıma baktıktan sonra, sırtı Sinan'a dönük) Gidecek misin gene?

SİNAN : (Kuşkulu) Yoksa?.. (Yaklaşır, Meryem'i bileğinden kavrar, kendine döndürür) Söyle ne yaptın ona? Nasıl öldürdün?

MERYEM : (Karşı koymadan, bir süre Sinan'ın gözlerinin içine bakar, durgun bir tavırla) Eceliyle öldü...

SİNAN : Yalan! (Meryem'in bileğini silkerek bırakır, geri döner.)

MERYEM : (Durgun) Uykuda bileğimi sıktığımı duydum, fırladım. Dün geceki sancısı tuttu yeniden. Boğulacak gibiydi. Su vereyim dedim, istemedi. Yakasını açtım, serinlesin diye uğraştım. Cendere gibi dedi, kemiklerimi kıracak dedi, beni götürecekti dedi, üstümde ne varsa al dedi, sırt üstü düştü kaldı...

SİNAN : Niye seslenmedin bana?

MERYEM : Göz açıp kapayınca kadar öldü. Öyle birdenbire teknesi yarılan kayak gibi, suda batar gibi öldü. Nefesi kesildiğini gördüm, sana koştum...

SİNAN : (Düşünceli, gözleri Haşım'ın ölüsünde) Aklın fikrin onu öldürmekteydi senin...

MERYEM : Yaşarken öyleydi...

SİNAN : Şimdi?

MERYEM : Bilmem ki! Birden allak bullak oldum. Bütün kinim söndü. Ne günahım var benim? Gençtim, gencim, benim de sularım durulmadı daha! Yıllarca o içkiden sızdı, yıllarca ben onun yanında uyumadan yattım. Bir kayıkta bir çift kürek düşün; biri öbüründen kısa, yol alır mı?

Biz öyleydik onunla... Ama gene de bana yakın, tutunacağım bir o vardı. Şimdi o da gitti...

(Fakir'in kafesine yaklaşır. Küçük bir kese kâğıdından kafese yem boşaltır.)

SİNAN : Dün gece bana uysaydı, öldürebilirdim onu...

MERYEM : Dün gece öyle bir geceydi. Fırtınalı bir geceydi. İkimizin de aklı başında değildi. Şimdi o fırtına dindi.

(Yem kâğıdını aldığı yere bırakır.)

SİNAN : Dindi, ama senin içinde ne varsa dışarıya, kıyıya attıktan sonra...

MERYEM : Anlaşıldı, gideceksin demek...

SİNAN : Kalacak değilim öldü diye...

MERYEM : Ya ben? Ben ne olacağım hiç düşündün mü?

SİNAN : Bilmem!...

MERYEM : Bilmen lâzım! Ben kiminle kalacağım?

SİNAN : Dün gece gitmemi isteyen sendin...

MERYEM : Dün gece ümitsizdim...

SİNAN : Şimdi de ümitsizsin!

MERYEM : Bu kadar düşman olamazsın bana bir günde! Sen istedin, sen sürükledin, sen baştan çıkardın beni! Şimdi bırakıp gidemezsin! (Sinan'ın kollarına atılır) Yapayalnız bırakamazsın beni!

SİNAN : Düne kadar öyleydi...

MERYEM : (Sinan'ı kolları arasında sıkar) Yalan! Gene öyle! Beni sevdin, ben de sevdim, biz sevdik birbirimizi...

SİNAN : (Meryem'i uzaklaştırır) Topla kendini...

MERYEM : Söyle sevmedin mi beni?

SİNAN : Sevda değildi aramızdaki...

MERYEM : (Onuru kırılmış) Ya neydi?

SİNAN : Öfkeydi, hınçtı, acımaydı, çekişmeydi, savaştı! Öyle bir şeydi...

MERYEM : Sevda ne ki? Sevda bu!

SİNAN : Başka türlü bir duygu olmalı!

MERYEM : Değil! Sevda bu işte! Bir öfke bir yatışma, bir hınç bir sevinme, bir kavga bir barışma, bir başağrısı bir sarhoşluk, hep böyle, ikisinin arası yok sevdikçe...

SİNAN : Öyle de olsa bana göre değil...

MERYEM : Öyle mi sanıyorsun kendini...

SİNAN : Öyle. Ne sen bana göresin ne ben sana göre...

MERYEM : (Öfkeli) Peki, anlaşıldı senin yüreğin! Git, kendine uygun sünepenin birini bul! Sadaka dilenecek değilim senden! Daha ne o kadar çirkinim, ne de o kadar yaşlı! Ben de yalnız kalacak değilim elbet!

SİNAN : (Öfke ile el kaldırır) Sus! Giderayak ölüğün başında günaha sokma beni!

MERYEM : Hele vur!

SİNAN : (Kulübeden çıkarken) Çekil, gözüm görmesin seni!

MERYEM : (Arkasından) Ne sandın? Ölenle öleceğimi mi? Karalar giyip dünyaya küseceğimi mi? Artık bu dam da bu kayık ta benim! Kimsenin kölesi değilim! Dilediğim gibi yaşamak hakkım!

SİNAN : (Çıkınını alıp, sağdan çıkarken) Şeytansın sen! Şeytanın ta kendisisin!

MERYEM : (Kulübenin kapısından çıkar, merdivenleri iner. Artan bir güvenle Sinan'ın arkasından bağırır) Halâ kıskanıyorsun beni! Halâ başkasının olurum diye için gidiyor! Halâ kollarına almak için deli oluyorsun! Git bakalım, git, bu sefer nereye kadar gideceksin!...

PERDE

8 Ağustos 1960, Moda -

21 Eylül 1963 Tel-Aviv

Müşfik Kenter (Sinan), Yıldız Kenter (Meryem)

Şükran Güngör (Haşim), Yıldız Kenter (Meryem)

Müşfik Kenar (Sinan), Yıldız Kenar (Meryem)